115.

БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 116 (8336) | 1957 оной майн 18, суббото | Сэн 20 мүнгэн

Тарилгын болзор, агротехникые наринаар сахиха

Энэ оной март һарада боложо үнгэрһэн КПСС-эй обкомой IV пленум партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудай үмэнэ 1957 ондо гектар бүриһөө дунда зэргээр ороо... культурануудые 12 центнер, ...щь 130 центнер, хартаабха 100 центнер, кукуруза болон силоснэ ...ад культурануудые 150 центнер, ...са жэлэй ногоонуудые 30 центнер, хээрын сабшалан дээрэһээ 10 центнерһээ бага бэшэ ургаса хуряа... абаха зорилгонуудые табяа.

Эдэхыень хэлэхэдэ, эдэмнай тон ...ба харюусалгатай зорилгонууд юм. Гэхэтэй хамта, эдээниие ...эд дүүргэжэ боломоор. Тэрэнэй ...лада бүхы хүсэ шадалаа эршэд...э, хэрэглэгдээгүй арга боломжо...удые бүрин ашаглаха шухала.

Агротехническэ эрхим болзорто, ...эдэ зэргын шанартайгаар, хаба... тарилгые үнгэргэхэ гээшэмнай ...өө үеын тон шухала хэрэг бо...од байна.

Колхозууд, совхозууд ба машин-тракторна станцинуудай хүдэл...рилэгшэд тарилгын хүдэлмэри ...улхадаа нютаг нютагайнгаа ...гаалиин эрхэ байдалые: газа... хүрьһые, шииг нойтые, сагай ...рилые хараадаа абаха, болзор агротехникыень нютагайнгаа эр... байдалда тааруулжа хэхэ ёһо... Гэхэтэй хамта, «нютагайнгаа ...со байдалые» урдаа барьяад һуу...гүй, газар газарта эрхэ бэшэ ...ргэгдэхэ ёһотой юрэнхы удхаша...тай заабаринуудые заабол ...ргэхэ хэрэгтэй.

Тарилгые агротехническэ эрхим ...руу болзорто үнгэргэхэ шухала. ...дээжэ энэ эрилтые ойлгоһон га...та тарилга амжалтатайгаар ...улагдажа байна. Жэшээнь, Би...рын аймагые абажа үзэе. Энэ ...магай МТС-үүд майн 15-най ...дээгээр 70—80 процент эр... культурануудые тарижа үрди... байна. Бичурынхид һаяын үдэр...дтэ тарилгаяа дүүргэнтүү бай... Теэд зэргэлээд байгаа Мухар...бэрэй аймагта хабарай дулаан ...ал нэгэ доро болоһон, газарай ...рьһэн бичурынхитай нэгэн доро ...эһэн, тарилга нэгэ доро эхилбэ..., тэндэхи МТС-үүд тарилгынгаа ...эбые һаял хахадлажа байнхай... ...ангаяа Суулгын ба Хонхолойн МТС-үүдэй харьяата колхозуудта ...рилга мэлэхэйн хурдабшалалаар ...улагдана. Хонхолойн МТС-эй «Победа» колхоз эртын культура...удай тарилгые хахадлаашьегүй ...һаар. Мүн тус МТС-эй харьяата ...садшье колхозууд биратай холо ...огүй. Мухаршэбэрэй колхозууд... тарилгын унжагайржа, агротех...ческэ эрхим таатай болзорой ...дагдажа байһанай гол шалтагаа...инь юун хаб гээд харабал, эндэ ...хидхэлэй тон олон дутагдалнууд, ...загай нобшо ябадал үзэгдэнэ. ...лхознигууд ба механизаторнууд ...алдаа орой гарана, эртэ ороно, ...лкэдэ ажаллаха хүнүүд дуталда..., үрэһэн саг соогоо поли дээрэ ...ашагданагүй гэхэ мэтэ.

Тарилга дээрэ мүн Зэдын, Сэлэн..., Иволгын, Кяхтын зарим колхозууд һүүл залалсажа ябанад.

Тарилгын болзорһоо гадна агро...ническэ ондоошье заабаринууд ...жэ байдаг ха юм. Хэдышье түр...эр тарилгаяа хэбэл, яараад тэб...эд, хайша хэрэгээр, далантайгаар ...алаад, үрэһээ нормотой гү, али нормогүйгөөр, гүйхэн гү, али гүнзэгыдэ хамаагүй булаад байгаа һаамнай һайн ургаса абтахагүйнь мэдээжэ. Гэбэшье, агротехническэ юрэнхы, эгээлэй заабаринуудые эбдэдэг ушар мүнөө жэлэй тарилгын түрүүшын үдэрһөө үзэгдэһэн байна.

Тарилгын агротехникын тэсэшэгүйгөөр хазагайруулагдажа байһан тухайда манай корреспондент Баргажанай аймагһаа мэдээсэнэ. Жэшээлхэдэ, энэ аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо шэниисэ нормоороо 180 килограммай орондо гектарта 150—160 килограмм таригдана. Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо үрэһэн тон гүйхэнөөр, 4—5 сантиметртэ таригдаһан баримта бии.

Эдэ мэтын тэсэшэгүй баримтанууд тухай манай уншагшад, хүдөө бэшэгшэд редакцида олон тээһээ мэдээсэнэ. Партийна, советскэ органууд муу шанартайгаар тарилга хэжэ байһан ябадалтай эрид тэмсэл ябуулха, гэмтэдые шанга харюусалгада хабаадуулха ёһотой.

КПСС-эй обкомой IV пленум кукуруза тарилгада тусгаар анхарал хандуулһан байха юм. Гэбэшье, республикын олон МТС-үүд, совхозууд болон колхозууд кукуруза тарилгада мүнөө болотор үшөө бэлдээгүй байһаар, ургаса дээшэлүүлхэ хэмжээ-ябуулгануудаа бэелүүлнэгүй.

Кукурузын үндэр баян ургаса мүнөө жэл абахын тула тэрээниие эгээн үрэжэлтэй һайн, буртаг үбһэ ногоогүй, наруули дулаан, хюруу орой унадаг газарта, тиихэдээ пар дээрэ, уһалагдадаг гү, али шииг ехэтэй газарта тариха шухала. Иимэ газар шэлэжэ олохо хэрэгтэй. Кукурузын участок бүхэндэнь тааруу агротехникэ зохёохо шухала. Тиихэдээ гектар бүхэндэ 15—20 тонноһоо бага бэшэ наг шэбхэ болон бусад минеральна тэжээл оруулха, илангаяа шэбхын шүүһэ, азотно үтэгжүүлгэнүүдые нэмэлтэ тэжээл болгон газарай хүрьһэндэ оруулха хэрэгтэй. Энэ культурын гол түлэб квадратно-гнездовой аргаар, һайн үрэһөөр таригдаха, һайнаар харууһалагдаха ёһотой байһаниинь мэдээжэ.

Бүхы культурануудай тарилгын болзор болон агротехникые сахихын түлөө хиналта, шалгалтые түбхын түрүүн партийна организацинууд, партиин айкомууд, тэрэнэй инструкторска группанууд гартаа абаха ёһотой. Мүн советскэ органууд, профсоюзна ба комсомольско организацинууд энэ хэрэгэй газаа тээнь яабашье байхагүй, харин хам оролсохо уялгатай.

Агрономуудай үүргэ тухай тусгаар хэлэлтэй гээшэ. Агрономууд хадаа гүрэнэй зүгһөө хинан шалгагшад байһан туладаа тарилгын агротехникые сахихын түлөө эрид шанга, сусаршагүй тэмсэл ябуулха уялгатай. Муу шанартайгаар тарилга хэһэн хүнүүдые тодорхойлхо, голодоһо гаргаһан газарыень гэмтэ гэмтэ хүнүүдээрнь түлөөһэгүйгөөр дахин элдүүрилүүлхэ ёһотой. Мүн энээнэй хажуугаар, үндэр ургасын бэрхэшүүдэй дүй дүршэлые согсолон, олоной дунда дэлгэрүүлхэ, агротехникын заабариие яажа бэелүүлхыень колхознигуудта, механизаторнуудта, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдтэ хээрэ, сэхэ ажал дээрэнь хододоо заажа, ойлгуулан хэлэжэ үгэхэ ёһотой.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

РСФСР-эй Верховно Соведые зарлаха тухай

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиум **иигэжэ тогтооно:**

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын дүрбэдэхи зарлалай Верховно Соведэй дүрбэдэхи сессиие 1957 оной майн 28-да Москва городто зарлаха.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. ТАРАСОВ.

РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь И. ЗИМИН.

Москва, 1957 оной майн 16.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

Нүхэр П. Т. Хаптаевые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха тухай

Түрэһөөр таби наһа гүйсэһэнтэйнь ...шарамдуулан, мүн 25 жэлэй турш...ада научна хүдэлмэри эрхилһыень ...дэглэн, Бурят-Монголой Куль...рын научно-шэнжэлэлгын инсти...дай ахалагша хүдэлмэрилэгшэ, түүхын наукануудай кандидат нүхэр **Хаптаев** Павел Табинаевичые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшо П. ЧЕПАРИН.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь В. ОСТРОВСКАЯ.

Улан-Удэ, Соведүүдэй Байшан.
1957 оной апрелиин 29.

Чувашска АССР-эй Вурнарсна районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Сергей Ксенофонтович КОРОТКОВТО, Колхозой парторганизациин секретарь Александр Федорович ДОМАНИНДА, Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин колхознигуудта

Хүндэтэ нүхэд! «Правда» газетэдэ толилогдоһон танай социалистическэ уялганууд тухай бидэнэр сэдьхэлээ ехээр ханан уншабабди. 1957 ондо эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ зуун центнер мяха, 300 центнер һү абаха гэһэн уялга таанад абаат. Эдэтнай эрхим һайн тоонууд гээшэ. Чувашска АССР-тэ, мүн тэрээнтэй хүршэ республиканууд болон областьнуудта һү, мяха элбэг ехээр абадаг болохын тулада айхабтар ехэ арга боломжонууд бии байна гэжэ танай дүй дүршэл харуулна.

Кукуруза ургуулха талаар танай колхознигуудай ехэ уялга абаһаниинь илангаяа һайшаалтай: танай колхознигууд 200 гектар талмай дээрэ гектар бүриһөө буурсагтайнь хамта 1000 центнер кукуруза абаха гэһэн уялга абаа.

Танай энэ үүсхэл али болохоор дэмжэгдэхэ ёһотой. Урдань Чувашта хэзээшье кукуруза ургуулагдадаггүй байһан юм. Тиигэбэшье, таанад хоёр жэлэй туршада кукуруза эрхим һайнаар ургуулаад, гектар бүриһөө 700—800 центнер ургаса хуряагаат.

Манай бүхы республикануудай, хизаарнуудай, областьнуудай партийна, советскэ, хүдөө ажахын органуудай хүдэлмэрилэгшэд танай үүсхэлдэ илангаяа ехээр анхаралаа хандуулха ёһотой. Кукуруза тухай олон юумэ хэлэдэг, үгэ дээрээ тэрэниие магтадаг аад, энэ культурые ургуулдаг боложо, үндэр ургаса хуряахын тулада ямаршье бодото хэмжээ абадаггүй хүдэлмэрилэгшэд илангаяа танай үүсхэлһээ жэшээ абаха уялгатай.

Кукурузые үни сагһаа хойшо ургуулдаг областьнуудай дүй дүршэлтэй хүдэлмэрилэгшэд кукуруза абаха талаар танай туйлаһан амжалтануудые туйлажа шадаадүй байха юм.

Гектар бүриһөө мянган центнер кукуруза хуряаха гэһэн уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхыетнай хүсөөд, партиин Центральна Комитедэй даалгабаряар, мүн тэрэнэй нэрэһээ таанадые халуунаар амаршалнаб. Кукурузын үндэр баян ургаса абаал һаа, бидэнэр бата бэхи тэжээлэй базатай боложо шадахабди. Харин тэжээлэй һайн база байгуулха гээшэ эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ һү, мяха эрид ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэлэй шиидхэхы, гол шухала зүйлынь мүн. Кукурузын иимэ ехэ, үндэр баян ургаса хуряагаад байгаа һаа, эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ зуун центнер мяха, 400 центнер һү бэшэ, харин бүри ехэ хэмжээнэй һү, мяха абаха аргатай болохобди.

Бүхы колхозууд, совхозууд кукурузын үндэр баян ургаса хуряаха гэһэн танай гайхамшагта жэшээе дагаха бэзэ гэжэ найданабди. Кукурузын үндэр баян ургаса хуряахын түлөө тэмсэл бүгэдэ арадай дунда дэлгэрүүлхэ шухала. Кукурузын ургасын түлөө харюусадаг хүнүүд колхоз, совхоз бүхэндэ байха ёһотой. Кукурузын үндэр баян ургаса ургуулха гээшэ нэрэ хүндымнай хэрэг гэжэ хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, партийна болон советскэ хүдэлмэрилэгшэд, юрын колхознигууд, манай хүдөөгэй алдарта залуушуул мэдэрхэ ёһотой.

КПСС-эй Центральна Комитедэй Нэгэдэхи секретарь Н. С. ХРУЩЕВ.

Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци Москваһаа мордобо

СССР-эй Правительствын уряалаар ерээд, советскэ ниислэл хотодо айлшалжа байһан Монголой Арадай Республикын Правительственна делегаци майн 16-най үдэр «ТУ-104» гэжэ самолёдоор Москваһаа Эхэ орондоо мордобо.

МНР-эй болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар Внуковска аэродром шэмэглэгдэнхэй байгаа. Нүхэд Н. А. Булганин, А. И. Микоян, В. М. Молотов, М. А. Суслов, Н. С. Хрущев, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ М. А. Яснов, СССР-эй министрнүүд А. А. Громыко, М. А. Евсеенко, А. Г. Зверев, П. Ф. Ломако, В. В. Мацкевич, Советскэ Союзай Маршал К. С. Москаленко болон тусхай тушаалтай хүнүүд айлшадые үдэшөө.

Мүн Москвагай ажалшадай олон зуун түлөөлэгшэд аэродром дээрэ байгаа.

Гадна СССР-тэ байдаг дипломатическа түлөөлэлгэнүүдэй толгойлогшонор, Посольствонуудай хүдэлмэрилэгшэд, советскэ болон гадаадын журналистнууд Монголой Правительственна делегациие үдэшэн мордохуулаа.

Монголой Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Цеденбал хүндэлэлэй харуулай рапорт шагнаа. Монголой Арадай Республикын, мүн Советскэ Союзай гүрэнэй гимннүүд гүйсэдхэгдөө.

Советскэ хүтэлбэрилэгшэд болон айлшадые үдэшэгшэд монгол нүхэдтэеэ тон халуунаар гараа барисалдана.

МНР-эй Правительственна делегациие толгойлогшо Ю. Цеденбал микрофоной урда үгэ хэлээ.

***

Үглөөнэй 10 часта асари ехэ агаарай онгосо огторгойдо хөөрэн дэгдэжэ, зүүн зүгые зорин ниидэбэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов Индонезидэ айлшалжа байна

ДЖАКАРТА, майн 16. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов, президент Сукарно, мүн орон соогуур тэдээнтэй хамта ябалсаһан бусад хүнүүд майн 16-най үглөөнэй 8 часта Джакартын аэродромһоо Суматра арал ниидэн мордоо.

Индонезиин премьер-министрын нэгэдэхи орлогшо Харди, министрнүүд, Джакарта городой мэр Судиро болон тусхай тушаалта бусад хүнүүд тэдэниие мордохуулаа.

МЕДАН, майн 16. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ К. Е. Ворошилов президент Сукарно хоёр нютагай сагаар 11 час 30 минутада Хойто Суматрын эгээл томо городуудай нэгэн болохо Медан город ерээ.

Хойто Суматрын губернатор Понтас, сэрэгэй нэгэдэхи округые командалагша подполковник Гинтинг, городой мэр Хаджи Муданинграт гэгшэд советскэ айлшаниие аэродром дээрэ угтаа.

Республикын ажалшад урьһаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана

Ажабайдалайнгаа улам һайжархын түлөө

Паровозо-вагонно заводой паровозо-механическа цехын улаан булан. Майн 14-нэй үдэшын 7 часта хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэд олоороо сугларанхай байба.

1957 оной гүрэнэй урьһаламжа захилгада зорюулагдаһан митингые цехын профоргые орлогшо нүхэр Павлов нээгээ. Энэ митинг дээрэ үгэ хэлэһэн профсоюзай завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Таловирко иигэжэ мэдүүлбэ:

—Урдынхида орходоо энэ жэлдэ гүрэнэй урьһаламжа захилга онсо илгаатайгаар үнгэргэгдэхэнь. Оройдоол табан жэлэй болзортойгоор Эхэ орондоо урьһалһан мүнгэмнай нютагай бюджедтэ орохо байна. Бидэнэр, советскэ хүнүүд гүрэнэй урьһаламжын ямар ехэ удхашанартай байһаниие һайнаар мэдэнэбди. Түрүүшын табанжэлнүүдэй үедэ урьһалһан мүнгэмнай оронойнгоо хүндэ индустриие хүгжөөлгэдэ ехээр туһалһан байна. Захигдаһан урьһаламжын түлбэриие 20—25 жэлээр хойшолуулха гэһэн дурадхал арад зоной дунда һайшаан дэмжэгдээ. Юуб гэхэдэ, тэдэ урьһаламжын шүүбэри болон түлбэридэ гаргашалагдаха мүнгэн өөһэдымнай ажаһуудалые улам культурна, улам баян дэлгэр болгохо хэрэгтэ зорюулагдана.

Һүүлээрнь урьһаламжа захилга эхилжэ, цехын цилиндровэ участогай токарь нүхэр Солянин түрүүлэн, урьһаламжа захилгада гараа табиха зуураа, иигэжэ хэлэбэ:

—Һарынгаа салингай хахадые Эхэ орондоо урьһалнаб. Хүдэлмэрилжэ олоһон түхэригүүдни арадаймнай ажахые хүгжөөлгэдэ, эб найрамдалай хэрэгтэ туһа нэмэри болог лэ.

Иигэжэ тус цехын хоёрдохи халаанай хүдэлмэришэд хоёрхон часай туршада урьһаламжа захилгые дүүргээ.

Д. Дармаев.

Улад зоной эдэбхи

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной Гүрэнэй урьһаламжа Кяхтын аймагта амжалтатайгаар тараагдажа байна. Урьһаламжа гаргаха тухай тогтоолые радиогоор дамжуулһанай һүүлээр аймагай совхоз, МТС-үүд, колхозууд, предприяти, эмхи зургаануудаар олон тоото хүнүүдэй хабаадалгатай митинг боложо үнгэрбэ.

Митингнүүдтэ үгэ хэлэһэн хүнүүд шэнэ урьһаламжые үнэн зүрхэнһөө һайшааба.

—Гүрэнэй урьһаламжада ороһон мүнгэн зөөри арад зоной аша туһада, Эхэ оронойманай арадай ажахые хүгжөөлгэдэ зорюулагдана,—гэжэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишон нүхэр Банзаракцаев хэлээ.

Урьһаламжа тараалгын хоёрдохи үдэр аймагай колхозууд, МТС-үүдтэ энэ хүдэлмэри дүүрэжэ, мүнгэниинь сүм суглуулагдаһан байба.

Калининай нэрэмжэтэ колхозойхид 16 мянга 100 түхэригтэ шэнэ облигацинуудые захижа абаа. Мүн Маленковой, Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта колхозой гэшүүдэй дунда урьһаламжа тараалга политическэ болон ажалай дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрбэ. Тэрэшэлэн аймагай предприятиин хүдэлмэришэд, эмхи зургаануудай албахаагшад Гүрэнэй урьһаламжые эдэбхитэйгээр захяа.

Д. Цыбикжапов.

Ашагтай, туһатай урьһаламжа

Кудара-Сомон. (Телефоноор абтаба). Кударын аймагай ажалшад арадай ажахые саашадань хүгжөөхэ 1957 оной гүрэнэй урьһаламжые эдэбхи ехэтэйгээр захина. Аймагай колхозууд, МТС-үүдтэ. майн 14-эй үдэшэ урьһаламжа захилга эхилээ. Хамнигадайн МТС-тэ тэрэ үдэшэ болоһон митинг дээрэ хүдэлмэришэн нүхэр Климов иигэжэ мэдүүлээ:

—Манай түрэл парти, правительство советскэ хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулха, арадайнгаа ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ анхарал хандуулна. Энэ жэлдэ гараһан гүрэнэй урьһаламжа гүрэндэшье, мүн ажалшадташье аша туһатайгаар захигдахань. Тиимэһээ би хоёр неделиингээ салинда урьһаламжа захиха зуураа, эдэбхитэйгээр урьһаламжа захихыетнай та нүхэдөө уринаб.

Митингын һүүлээр МТС-эй хүдэлмэришэд эдэбхитэйгээр урьһаламжа захяа. Тэрэшэлэн аймагай центрын эмхи зургаануудта, колхозуудта урьһаламжа захилга түргөөр дүүргэгдэбэ.

Д. Болхоев.

Ехэ дэбжэлтэтэйгээр угтаба

Улан-Удын «Механлит» заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад оронойнгоо арадай ажахые хүгжөөхэ 1957 оной гүрэнэй урьһаламжа тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые политическэ дэбжэлтын оршон байдалда угтаба.

Заводой гол корпус соо болоһон митингдэ олон хүдэлмэришэд хабаадалсаа. Үгэ хэлэһэн хүдэлмэришэд гүрэнэй урьһаламжа тухай парти, правительствынгаа һүүлэй үедэ абаһан хэмжээе бүримүһэн һайшаагаа.

—Эхэ орондоо урьһалһан мүнгэмнай өөһэдымнай ажабайдалые улам һайжаруулгада хэрэглэгдэнэ,—гэжэ түмэршэ дархан нүхэр Сидякин хэлэбэ.—Мүнөө хоёр долоон хоногойнгоо салингаар урьһаламжа захиһан мүнгэмнай нютаг дээрээ республикымнай арадай ажахые хүгжөөлгэдэ хэрэглэгдэхэ байна.

Тэрэшэлэн слесарь нүхэр Гаврилюк, балташан нүхэр Усов болон бусад үгэ хэлэжэ, заводойнгоо хүдэлмэришэдые урьһаламжа захилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсахые уряалаа.

Майн 15-най үдэрэй 12 час болотор заводой бүхы хүдэлмэришэд урьһаламжа захилгада барандаа хабаадаад байгаа.

В. Малтугуев.

КПСС-эй ОБКОМДО, БМАССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ

Һү ехээр һаахын түлөө мүрысөөнэй 1957 оной апрель һарын дүнгүүдээр дамжуулгын Улаан туг барюулха тухай

Һаяхан партиин обком, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет һү ехээр һаахын түлөө аймагууд, МТС-үүд болон колхозуудай хоорондохи мүрысөөнэй 1957 оной апрель һарын дүнгүүдые хаража үзөөд, Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба КПСС-эй обкомой дамжуулгын Улаан тугые доро дурсагдагша аймагууд, МТС-үүд болон колхозуудта барюулха гэжэ тогтообо:

НЭГЭДЭХИ ЗОНООР

Тарбагатайн аймагта (КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр Черняков, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Бурлаков). Энэ аймаг һү һааха жэлэйнгээ түсэбые 59 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 119,2 процент дүүргэһэн, үнеэн бүриһөө апрель һара соо 150 килограмм һү һааһан байна. Тиимэһээ Бичурын аймагһаа Туг абтажа, Тарбагатайн аймагта үгтэхэ.

Тарбагатайн аймагай Ехэ-Куналейн МТС-тэ (директорынь нүхэр Юринский, партиин айкомой МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Горин, главна зоотехник нүхэр Кулаковский), Энэ МТС-эй харьяата колхозууд һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 59,7 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 192,8 процент дүүргэһэн, үнеэн бүриһөө апрель һара соо 169,5 килограмм һү һааһан байна. Тиимэһээ Охин-Булагай МТС-һээ Туг абтажа, Ехэ-Куналейн МТС-тэ үгтэхэ.

Мүн тиихэдэ апрель һара соо үнеэн бүриһөө һү һаалгые дээшэлүүлһэн Бичурын, Прибайкальска, Кяхтын, Сэлэнгын аймагуудай болон Сүхын, Погранична ба Тарбагатайн МТС-үүдэй һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ.

Иволгын аймагай «8-ое марта» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Мищенко, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Ковалёв). Энэ колхоз һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 73,9 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбые 332,8 процент дүүргэһэн, үнеэн бүриһөө апрель һара соо 234,7 килограмм һү һааһан байна. Тиимэһээ энэ аймагай «III пятилетка» колхозһоо Туг абтажа, «8-ое Марта» колхоздо үгтэхэ.

Һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 52—77 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые 138—302 процент дүүргэһэн, мүн үнеэн бүриһөө апрель һара соо 160—217 килограмм һү һааһан Тарбагатайн аймагай «Гигант», «Память Ильича» ба Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай, Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ, Кударын аймагай «Путь Октября», Иволгын аймагай «III-я пятилетка», Бичурын аймагай Моргентын сельсоведэй Сталинай нэрэмжэтэ, Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозуудай һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ.

ХОЁРДОХИ ЗОНООР

Зэдын аймагта дамжуулгын Улаан тугыень байлгаха (КПСС-айкомой секретарь нүхэр Барьядаев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Борисов). Энэ аймаг һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 47,1 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбөө 73,6 процент дүүргэһэн, үнеэн бүриһөө апрель һара соо 117 килограмм һү һааһан байна.

Зэдын аймагай Үшөөтэйн МТС-тэ (директорынь нүхэр Ильков, партиин айкомой МТС-эй зонодохи секретарь нүхэр Будажапов, главна зоотехник нүхэр Фирцов). Энэ МТС-эй харьяата колхозууд һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 47,6 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбөө 110 процент дүүргэһэн, үнеэн бүриһөө апрель һара соо 113 килограмм һү һааһан байна. Тиимэһээ энэ аймагай Цагаан-Усанай МТС-һээ Туг абтажа, Үшөөтэйн МТС-тэ үгтэхэ.

Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхоздо (түрүүлэгшэнь нүхэр Казазаев, партийна эхин организациин секретарь нүхэр Аксенов). Энэ колхоз һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 51,9 процент, гүрэндэ һү тушааха ба худалдаха түсэбөө 89,8 процент дүүргэһэн, үнеэн бүриһөө апрель һара соо 168,4 килограмм һү һааһан байна. Тиимэһээ энэ аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозһоо Туг абтажа, «Красный опытник» колхоздо үгтэхэ.

Һү абаха жэлэйнгээ түсэбые 40—47,6 процент, гүрэндэ һү худалдаха ба тушааха түсэбөө 56—132 процент дүүргэһэн, Курумканай ба Заиграйн аймагуудай, Цагаан-Усанай ба Ново-Брянска машинно-тракторна станцинуудай ба Заиграйн аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой һү абалгые ехэдхэхэ, гүрэндэ тушааха ба худалдаха талаар һайн хүдэлмэриие тэмдэглэхэ.

Малажалай продуктнуудые элбэгээр абахын түлөө тэмсэе

☆

Хүршэ аймагуудай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй зүблөөн

☆ ☆

Хориин, Яруунын, Хэжэнгын, Заиграйн колхозуудай түрүүлэгшэнэр, МТС-үүдэй директорнууд, главна зоотехнигүүд, партиин айкомуудай секретарьнууд, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэнэр, аймагай бэлэдхэлэй конторын эрхилэгшэнэр, маслопромой директорнүүд һаяхан Хори тосхондо сугларжа, зүблөө хэһэн байна.

Мяха, һү, нооһо, хүдөө ажахын бусад продуктнуудые ехээр абадаг болохо талаар, мүн үйлэдбэриин барилга хэхэ талаар партиин Бурят-Монголой обкомой IV пленумэй шиидхэбэринүүдэй ямараар дүүргэгдэжэ байһан тухай асуудал зүблөөндэ хабаадагшад хэлсэбэ.

— Мүнөө үедэ олон толгой үхэр, хонин, гахай тусгаар харууһалгада табигдаад шахагдажа байна. Аймагай бүхы колхозууд гүрэндэ мяха тушааха түсэбөө мүнөө жэл хүсэд дүүргэхэ арга боломжотой, — гэжэ партиин Заиграйн айкомой секретарь нүхэр **Петров** хэлэбэ.

Нёдондонойхидо орходоо һү һаалга Заиграйн аймагта зарим тэды дээшэлээ. Мүнөө үедэ үнеэн бүриһөө 520 литр һүн һаагдаад байна. «Красный опытник», Молотовой, Тельманэй, Сталинай нэрэмжэтэ колхозууд һү һаалгаар аймаг соогоо түрүүлжэ ябана. Һаалишад Нимаева, Хайдапова ба бусад ажахын үнгэрһэн долоо һарын туршада 1200 литрһээ дээшэ һү һаагаад байна.

Гүрэндэ һү тушааха түсэбые Заиграйн колхозууд мүнөө 75 процент дүүргээ. Һү һаалга эрид дээшэлүүлхын тулада заиграйнхид малай тэжээл бэлэдхэлгые һайжаруулһан байгаа. Гадна, олонхи колхозууд типовой байрануудые барижа, малаа һайн байрада байлгадаг болоо. Заиграйн колхозууд сабшалангайнгаа газарые өөһэдынгөө хүсөөр уһалха хэрэгтэ горьтойхон анхарал хандуулна. Жэшээнь, Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз гол горхонуудые хаажа, горьтойхон газар уһалдаг болоо юм.

Мүнөө мал ажал дээрэ бэрхэшээлтэй үе тохёолдоод байна. Юуб гэхэдэ, апрель һара болотор мал оройдоо гарзалаагүй шахуу байһан юм. Тиимэһээ малнай ондо оробо гээшэ гэжэ тоолоод, һанаагаа амарһан ябадал үзэгдэһэн байгаа. Энээнһээ боложо, олон мал гарзалаа. Илангаяа Карл Марксын, Хрущевой, Маленковой нэрэмжэтэ колхозуудта хонин һүрэг, гахай, үхэр олоор үхөө. Иимэ бүтэхэгүй ябадалай шалтагааниинь хадаа колхозуудай түрүүлэгшэнэр, парторганизациин секретарьнууд, мал ажалай мэргэжэлтэд малдаа анхарал багаар табидаг, малшад малаа бирагүйгөөр харууһална.

— Малай гарзалха ябадалтай һүүлэй үедэ эрид тэмсэжэ байнабди, энэ талаар хэмжээнүүд абтаа. Энээнэй ашаар олон колхозуудта малай үхэлгэ зогсоогдонхой, — гэжэ нүхэр Петров элидхэбэ.

Яруунын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр **Таряшинов** мяха, һү абалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ дайралдадаг дутуу дунданuудта тогтожо хэлэбэ. Аймагай зарим колхозууд малаа ехээр гарзада оруулаа. Олон толгой хонин, гахай, үхэр үхэһэн байна. Илангаяа Эгэтын МТС-эй (директорынь нүхэр Танхасаев) харьяата колхозуудта олон мал үхөө. Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо тон олон хурьгад гарзалаа. Мүн Молотовой нэрэмжэтэ, «Коммунизм» колхозуудта мал гарзалжа үргэлжэлһөөр.

МТС-эй болон колхозой мэргэжэлтэд малай харууһалгые эрид һайжаруулхын, малай үбшэниие зайсуулхын түлөө хүсэд оролдолго гаргаагүй. Зарим ушарта үбдэжэ байһан малые эмнэдэггүй байха юм. Зооветмэргэжэлтэд малай фермэ, гүүртэ дээгүүр үсөөн ябана.

Яруунын олон колхозууд мүнөө болотор гүрэндөө нэгэшье килограмм мяха тушаагаагүй. Гэбэшье, колхозой доторой хэрэгсэлдэ ехэ мяхан гаргашалагдана.

Партиин обкомой IV пленумэй һүүлээр Хориин аймагай партийна организациин хэһэн ажал хүдэлмэри тухай партиин эндэхи айкомой секретарь нүхэр **Цыжипов** элидхэбэ.

Мяха, һү абалгаар Хориин аймаг республика соогоо эгээл гээгдэнги аймагуудай нэгэн юм. Жэшээнь, үнгэрһэн жэлдэ түсэбөө һү абалгаар 77 процент, нооһо хайшалалгаар 88 процент, мяха абалгаар 97 процент дүүргээ һэн.

Мүнөө жэлдэ гүрэндөө мяха тушааха түсэбөө яажа дүүргэхэб гэжэ аймагай колхоз бүхэн тусхай түсэб зохёонхой. Мал адуулжа шахаха гээшэ мяха тушааха ябадалда гол һуури эзэлнэ. Гэбэшье, малаа шэгнэхэ хэрэгтэ колхозууд хайша хэрэгээр хандана. Нэгэн гэбэл ехэ гээгдэлтэйгээр малаа шэгнэдэг, үгы һаа элдэб шалтагаан дурдаад бүри шэгнэдэггүй байна.

— Малдаа тэжээл элбэгээр бэлдэхын тулада сабшалангай газарые һайнаар уһалдаг болохо ёһотой. Гэбэшье, БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи уһанай ажахын управлениин зүгһөө Хориин колхозуудта ямаршье туһаламжа үзүүлнэгүй. Уһалууриин Сагаан Хушуунай системэ байгуулжа үгэхэбди гэжэ энэ управлени үнинэй найдуулдаг аад, мүнөө хүрэтэр бодото юумэ хэнэгүй,—гэжэ нүхэр Цыжипов тэмдэглэбэ.

Мяха ехээр абахын түлөө Хэжэнгын аймагуудай колхозуудай тэмсэл тухай партиин айкомой секретарь нүхэр **Автушенко** хэлэбэ. Гүрэндөө мяха тушааха аргатай байһан зарим колхозууд мүнөө болотор энэ хэрэгтэ анхаралаа табинагүй. Мал таргалуулха хэрэгтэ амжалта түйлаһан колхознигуудта нэмэлтэ түлбэри түлэжэ, тэдэнэй ажалай эмхидхэл һайжаруулагдана.

Малшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхын, ажалай түрүү дүй дүршэл дэлгэрүүлхын тулада Хэжэнгын колхозуудай культбазануудта «Малшадай үдэр» үе үе болоод лэ үнгэргэгдэнэ. «Малшадай үдэртэ» дүтын колхозуудай малшад уряагаар ерэдэг заншалтай, тиигэжэ ажал хүдэлмэриингөө дүй дүршэлые ханан абалсадаг юм.

Хэжэнгэдэ һүүлэй үедэ мүн лэ хонин, үхэр болон гахай гарзалжа байнхай.

Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Батороев,** Хориин аймагай «Улаан-Одон» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыбикжапов** гэгшэд Агуухэ Октябриин социалистическэ революциин 40 жэлэй алдарта ойтой дашарамдуулан, колхознигуудай дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, тэрэнээ бэелүүлжэ байһан тухай хэлэбэ. Жэшээлхэдэ, «Улаан Одон» колхозой һаалишад үнеэн бүриһөө 1400 литр һү һааха уялга абанхай. Һаалишад Ешинимаева, Ушакова ба бусад түрүү һаалишад бүри ехэ уялга абанхай.

Гүрэндөө тарган мяха тушаахын түлөө энэ колхоз шахагдаха хонидой хоёр отара, үхэрэй нэгэ гүүртэ эмхидхэгдэнхэй. Тэндэнь дүй дүршэлтэй колхознигууд ажаллана.

Нүхэр Цыбикжапов Бурят-Монголой заготживконторын хүдэлмэриие шангаар шүүмжэлбэ.

— Энэ конторо манай колхоздо һайн үүлтэрэй мал үгэхэ уялгатай байгаа. Тэрэнэй директор нүхэр Жданов бидэнэрые ерэгты, малаа абаашагты гэжэ захиһан юм. Теэд манай асарха мал үшөө «бэлэн болоогүй» байжа, бидэ хоёр дахин хооһоор аяар Улан-Удэ ошожо ерээ һэмди.

Заиграйн аймагай «Красный опытник» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Казазаев** малайнгаа үүлтэрые һайжаруулха талаар хэжэ байһан хүдэлмэри тухайгаа хөөрэбэ.

Энэ колхоз малшадтаа һара бүхэндэ нэмэри түлбэри түлэдэг болоһон байна. Энээнэй ашаар малшадай урма зориг бадаржа, үнеэн бүриһөө үдэр бүри 15 литрһээ доошо ороногүй.

Хэжэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Житихин** Чесаныи МТС-эй зонодо зооветмэргэжэлтэд ехээр дуталдана гэжэ тэмдэглэбэ.—Энэ колхоздошье зоотехник, агроном үгы юм. Тус зонын табан колхоздо нэгэ зоотехник, нэгэ агроном хүдэлмэрилнэ. Тэдэнэр колхоздо ерэхэдээ бодото туһаламжа үзүүлдэггүй юм,—гэжэ нүхэр Житихин тэмдэглэбэ.

Зүблөөн дээрэ Заиграйн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Ботов,** Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Цыдыпов,** Эгэтын МТС-эй директор нүхэр **Танхасаев** болон бусад үгэ хэлээ.

Республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо нүхэр **Желтый** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн байна.

Д. Дугаров, манай тусхай корреспондент.

Гээгдэлһээ гараба

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоол Черемуховска леспромхозой модошодые ажалай ехэ амжалтада зоригжуулаа. Леспромхозой хүдэлмэришэд энэ тогтоолтой танилсаад байхадаа ажалай шэнэ амжалтаар түүхэтэ һайндэрые угтаха гэжэ шиидээ һэн. Леспромхозой хүдэлмэришэд зориһондоо хүрэжэ байна. Тэдэнэр гээгдэлһээ гаража, республикынгаа модошодой түрүү коллективүүдэй зэргэдэ гаранхай.

Мүнөө тус леспромхозой пункт, участок бүхэндэ социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Нэгэдэхи кварталай түсэбһөө гадуур 5 мянган кубометр модон шэрэгдээ һэн. Хоёрдохи кварталда модошод барандаа бүри ехэ амжалта түйлаха зорилготойгоор хүдэлмэрилнэ. Май һарын түрүүшын арбан хоног соо модо бэлэдхэхэ, мүн шэрэхэ график саг соогоо дүүргэгдэбэ.

Леспромхозой коллективэй дунда шофёрнууд нүхэд Д. Яньков, М. Спиридонов, И. Краснопеев гэгшэд алдаршана. Тэдэнэр үнэн сэхэ ажалаараа бусадта жэшээ харуулан хүдэлмэрилдэг юм. Апрель һарада тус бүридөө 600 кубометр модо шэрэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байгаа һаа, май һарада үшөө шэнэ амжалта түйлахаар зоригжонхой.

Г. Павлов.

Харгы һайнаар заһабарилна

Брянскын модо бэлэдхэлэй пун
Эндэхи модошод Шулуутайн л
промхозой түрүүшүүлэй нэгэн
Брянскынхид жэл соо 130 мян
кубометр модо бэлэдхэхэ гэ
уялгаяа амжалтатайгаар бэелү
жэ байна.

Байгша оной түрүүшын квар
соо тус пунктын хүдэлмэришэд
шэ ехэтэйгээр хүдэлмэрилжэ, да
габариһаа гадуур 2000
хуу кубометр модо бэлэдхээ һ
Урда жэлнүүдтэ энэ пунктынх
хабарай сагта ойн саһанай хай
жа, харгын муудажа эхилхэлэ
түсэбөө дүүргэнгүй, ехэхэн гээгд
дэ ородог байгаа. Энэ хабар
пунктынхид модо шэрэлгые онд
харгыгаар, үдэшэ үглөөнэй хүйт
дэ эмхидхэжэ, түсэбөө һара бүри
гүйсэд дүүргэжэ шадаа.

Һайнаар заһагдаһан харгы мод
шодой ажалда ехэхэн үүргэ дүү
гэдэг гээшэ. Тиимэһээ брянскынх
үнгэрэгшэ жэлһээ хойшо автомаш
наар модо шэрэхэ харгыгаа хо
заһабарилжа байна. Мүнөө харгы
заһабарида грейдер, бульдозер
хэ мэтэ машинанууд хэрэглэгдэн
Харгы заһабарилагшадай бригады
мэдэлдэ нэгэ автомашина үгтэнхэ

Эдэ бүгэдэ хэмжээнүүдые аба
байхадаа, Брянскын модошод м
нөө хоёрдохи кварталайнгаа түс
бые амжалтатайгаар дүүргэжэ ба
на.

Д. Хандажапов.

Хэлэһэндээ хүрэжэ байна

Бурят-Монголой автотрестын Улан-Удын авторото жэлһээ жэлдэ ашаа шэрэхэ гүрэнэй түсэбые дүүргэдэггүй, автомобильна эгээл гээгдэнги ажахынуудай нэгэниинь байһан юм. Энэ авторото үнгэрһэншье жэлдэ ашаа шэрэлгээр түсэбөө дүүргээгүй байшоо.

Партийна, профсоюзна организацинуудайнгаа хүтэлбэри доро авторотын коллектив гээгдэлһээ гарахын тула байгша оной эхинһээ ехэ хүдэлмэри хэжэ байна. Жолоодогшод автомашинануудаа заһабарида оруулангүй олон километр ябуулхые, мастерскойнь хүдэлмэришэд заһабарида ороһон машинануудые һайнаар, түргөөр заһабарилхын түлөө тэмсэнэ. Заһабарилга дээрэ түрүү арга хэрэглэгдэнэ. Ашаанай автомашинануудые зүбөөр, ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхын тулада шанга хинаалта табигдаа. Шэнэ гуримаар ашаа шэрэхэ график зохёогдожо, тэрэнь 10 хоног бүхэндэ шалгагдана.

Эдэ хэмжээнүүдэй абтаһанай ашаар ажалай бүтээсэ эли бодо дээшэлбэ. Авторотынхид энэ жэлэй түрүүшын кварталай түсэбые болзорһоонь хорёод хоногоор урид дүүргэ гээд, кварталай дүүрэтэр апрель һарын түсэбөөр ажаллаа. Гурба һарын туршада 25 тонно бензин арьбалһан байха юм. Мүнөөшье авторотынхид май һарада ашаа шэрэхэ хоёрдохи кварталай түсэбые амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Авторотын коллективэй дунда ажалай түрүүшүүл олон. Жолоодогшод Н. Симонов, И. Бурлаков, Н. Дворкин, А. Митрофанов болон бусад ажал хэрэгээ һайса мэдэдэг, үдэр бүри нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Жэшээлхэдэ, нүхэр Митрофанов прицептэй машинада ажаллаха зуураа, һара соо 25200 тонно-километр ашаа шэрэхэ даалгабаряа 39400 хүрэтэр дүүргэнэ. Тэрэшэлэн жолоодогшод нүхэд Михеев, Симонов болон бусад баһал оролдосо ехэтэйгээр ажаллана, республикынгаа арадай ажахыда хэрэгтэй эд бараа, барилгын хэрэгсэл, түхеэрэлгэ ехээр шэрэнэ.

Ажалай бүтээсын дээшэлхэтэй хамта жолоодогшодой салин хүлһэншье дээшэлнэ. Нүхэд Уколов, Разумов, Митрофанов гэгшэд һара бүри 1800—3500 түхэриг салин абадаг.

Агуухэ Октябриин 40-дэхи ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, ажалдаа шалгарһан түрүү хүнүүд хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнэ. Мүнөө энэ авторотын коллектив жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, ашаа шэрэлгын үные 2 процентээр химдаруулха гэһэн уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

М. Власьевский.

ЗАЛУУ ХОНИШОД

Үбгэ һамган хоёр Жалсаб Жамбалов, Цыренжит Цырендоржиева гэгшэд оролдосотой һайн ажалаараа Хэжэнгын аймагай Энгельсын нэрэмжэтэ колхоздо хүндэтэй болонхой. Залуу һүрэг эхэ хонидой отарада хүдэлхэ зуураа зуун эхэ хонидһоо 96 хурьга абаад, нэгэшье гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн урда тээ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсожо, залуу хонишод абаһан хурьгадаа һайнаар харууһалжа, нэгэшье толгой гарзагүйгөөр түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалха уялга абаад, оролдожо байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Цыренжит Цырендоржиева, Жалсаб Жамбалов.

М. Ильюновой текст ба фото.

АБАҺАН УЯЛГАНУУДАА ДҮҮРГЭХЭБДИ

С. БАДМАЦЫРЕНОВ, КПСС-эй Улан-Удын Городской райкомой секретарь

Улан-Удын Городской районой ажалшад Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые айхабтар ехэ урма баяртайгаар угтаа. Промышленность, транспорт болон барилгын предприятинуудай коллективүүд КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые зүбшэн хэлсэһэнэйнгээ һүүлээр, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ шэнэ социалистическэ уялгануудые абаа. Манай районой хүдэлмэришэд, техническэ интеллигентнэр партиин табиһан зорилгонуудые бэелүүлхээр эзил шиидэнхэй байһанаа мэдүүлнэ.

Манай районой промышленностиин, транспортын предприятинуудай, барилгын организацинуудай хүдэлмэришэд бии байһан арга боломжонуудаа хаража үзөөд байхадаа, продукци бүтээхэ энэ онойнгоо гүрэнэй бүхы түсэбые декабриин 20 болотор дүүргэхэ, түсэбэйхидэ орходоо гурбан процент ехээр ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үные доошолуулһанайнгаа ашаар түсэбһөө гадуур 4 миллионһоо бага бэшэ түхэриг алмаха гэһэн уялга абаа.

Промышленна предприятинуудай, транспортын болон барилгын хүдэлмэрилэгшэд продукци улам ехээр абадаг болохын түлөө тэмсэн, абаһан социалистическэ уялгануудаа дүүргэхэ талаар зарим тэды амжалтануудые түйлаа. Продукци бүтээн гаргаха дүрбэ һарын түсэб энэ жэлдэ 107,4 процентээр дүүргэгдээд байна. Нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал продукци бүтээлгын хэмжээн 14 процентээр ехэ болоо. Ажал хүдэлмэридөө анхаралтайгаар хандажа, предприятинуудай ажал-ябуулгын хойноһоо зүбөөр хинан харадаг, ажалшадай үүсхэлые, оюун бэлигые бадаруулдаг, дотоодынгоо арга боломжонуудые сүм хэрэглэхын түлөө оролдодог партийна организацинуудтай промышленна предприятинууд ехэ амжалта түйлаһан байна.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойе ажалай шэнэ амжалтануудаар угтаха гэһэн партиин уряалые Улан-Удын механизированнэ шэлэй заводой коллектив халуунаар дэмжэбэ. Тус предприяти продукци бүтээн гаргаха кварталайнгаа түсэбые болзорһоонь урид, мартын 19-дэ дүүргээ. 1957 оной нэгэдэхи кварталда ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 110 процентээр дүүргэгдээ. Түрүүшын кварталай туршада нэгэ дүрбэлжэн метр ванна пеэшэн бүхэнһөө 7,5 процентээр ехэ шэл абтадаг болоо. Цех бүхэнэй хүдэлмэриин онсо тусгаар зүйлынь хараадаа абан, заводто мүрысөөн дэлгэрүүлэгдэнэ. Жэшээнь, эгээл нарин шэл бүтээхын түлөө тэмсэл эхилээ. Отололгын цехтэ шэлые багсалхадаа тэһэлхэ ушарнуудые үсөөрүүлхын түлөө, шихтэ бүридүүлдэг цехтэ түүхэй эдые арьбалхын түлөө тэмсэл эхилээ. Профсоюзай завкомой нэгэдхэмэл заседани 10 үдэр бүхэндэ боложо, тэрээн дээрэ цехүүдэй социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүд гарагдадаг, заводой дамжуулгын Улаан туг барюулагдадаг, дутагдалнууд элирүүлэгдэжэ, тэдэниие усадхаха хэмжээнүүд хараалагдадаг байна.

Барилгын материалнуудай министерствын предприятинуудай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ хабаадахадаа, заводой коллектив хоёрдохи һуури эзэлээ.

Шэлэй заводойхид энэ жэлдэ 555 мянган дүрбэлжэн метр сонхын шэл бүтээн гаргажа, зургаадахи табанжэлэй шэнэ барилгануудта эльгээхэ гэһэн уялга абаа. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ даалгабари түсэбэйхидэ орходоо 1,5 процентээр үлүүлэн дүүргэхэ, мүн продукциин өөрынь үные горьтойгоор доошолуулха гэжэ хараалагдаа.

«Механлит» заводой коллектив түсэбөө һара бүри дүүргэдэг. Тус заводой коллектив продукци бүтээхэ 4 һарынгаа түсэбые 1957 ондо 117,1 процентээр дүүргээд байна. Гадна, түрүүшын кварталда ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэб 106,7 процентээр дүүргэгдээ. Продукциин өөрынь үнэ түсэбэйхидэ орходоо 15,4 процент бага болоо. Үнгэтэ, хара металлнуудые тушааха түсэб 192 процентээр дүүргэгдээ. Ажалшадай ажабайдалые һайжаруулха талаар заводто ехэ оролдолго гаргагдадаг. Энэ жэлдэ 2,5 мянган дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада оруулагдаха гэжэ хараалагдаа. Мянган дүрбэлжэн метр талмайтай байрын гэрнүүдые өөһэдынгөө гараар бариха гэжэ шиидхэгдээ. Заводой коллектив 1957 оной гүрэнэй түсэбые декабриин 5-да дүүргэжэ, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ой болотор түсэбһөө гадуур 700 мянган түхэригэй продукци нэмэжэ бүтээн гаргаха гэһэн уялга абаа. Тус предприяти абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Тиигэжэ заводой коллектив КПСС-эй Улан-Удын горкомой болон ажалшадай депутадуудай Городской Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

Энэ оной нэгэдэхи кварталай социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдээр, мүн ажалшадай депутадуудай районно Соведэй болон КПСС-эй райкомой бюрогой шиидхэбэреэр промышленна, транспорт болон барилгын иимэ предприятинууд районой Хүндэлэлэй доскада оруулагдаа: механизированнэ шэлэй завод (директорынь А. Р. Болотов, партийна организациинь секретарь С. Д. Соловьев, завкомой түрүүлэгшэ Г. И. Баланев), «Механлит» завод (директорынь П. И. Бурлов, парторганизациинь секретарь В. И. Панютин), һэеы дарадаг фабрика (директорынь Г. Г. Безизвестных, парторганизациинь секретарь К. Р. Шадрин), маслобаза (директорынь И. Л. Калекин, парторганизациинь секретарь Б. Л. Мункоев), пивзавод (директорынь П. М. Антонов, парторганизациинь секретарь Е. Ф. Янькова), «Бурмонголстрой» трестын барилгын 4-дэхи участок (участогай начальник Н. И. Галактионов, парторганизациинь секретарь Н. М. Ковылин).

Районой предприятинуудта олон тоото шэнэ үүсхэлнүүд гаргагдаа. Жэшээнь, механизированнэ шэлэй заводто бүтээн гаргадаг продукциингаа шанарыень дээшэлүүлхын түлөө социалистическэ мүрысөөн дэлгэрээ. Партийна, профсоюзна организацинууд энэ үүсхэлые дэмжээ. Мүн залуушуулые мэргэжэлтэй хүдэлмэришэд шефтээ абадаг болохо гэһэн «Механлит» заводой комсомолшуудай гаргаһан үүсхэл һайшаажа дэмжэхээр.

Районой предприятинууд 1957 онойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы арга боломжотой. Энэ шухала зорилгые дүүргэхын түлөө промышленность, транспорт болон барилгын бүхы хүдэлмэришэдые, технигүүдые, инженернүүдые болон албахаагшадые элсүүлхэ шухала.

Зарим промышленна предприятинуудай ажал-ябуулгада дутагдалнууд үшөө олон гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Хэдэн предприятинууд гүрэнэйнгөө түсэб дүүргэнэгүй, гаргаха ёһотой продукцяа гүйсэд һайнаар бүтээнэгүй. Үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат, хилээмэнэй комбинат, № 2 ателье иимэ предприятинуудай тоодо оролсоно. Эдэ предприятинуудай хүдэлмэридэ бии байһан дутагдалнууд арадай ажахыда ехэ гарза ушаруулна. Тиимэһээ түсэбөө дүүргэхэгүй ябадалтай эбсэжэ яашье болохогүй. Гүрэнэй түсэбые предприяти бүхэн дүүргэхэ уялгатай, тиимэһээ түсэбөө дүүргэхэгүй ябадал хадаа гүрэнэй жаяг заршамые бүдүүлигээр эбдэһэн ябадал гээшэ гэжэ КПСС-эй XX съезд онсолон тэмдэглэһэн байна.

Партийна организацинууд бүтээһэн продукцяа шанар һайнтайгаар хэхээр, предприятиингаа маркын түлөө омогорхожо байхаар хүдэлмэришэдые хүмүүжүүлхэ ёһотой. Эрхим һайн цехүүдэй дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлхэ, мүн һайн шанартай продукци гаргахын түлөө оролдодог хүдэлмэришэдтэ али болохо туһаламжа үзүүлэгдэхэ ёһотой.

Түрүү дүй дүршэлые нэбтэрүүлхэ гээшэ социалистическэ мүрысөөнэй шухала зүйлынь мүн гэжэ Коммунистическэ парти советскэ хүнүүдые һургадаг. Социалистическэ мүрысөөндэ ажал хүдэлмэриин олон түрүүшүүл илгаран гарана. «Механлит» заводой түмэршэ дархан И. П. Авдоничев, судна заһабарилгын заводой фрезеровщик Д. В. Хохриков, шэлэй заводой хоёрдохи зэргын мастер В. Челпанов, шэлэй заводто түүхэй эдые бутаруулагша М. М. Новодворская, нэгэдэхи зэргын мастернууд А. Ступаков, В. Матвеев, оёдолой фабрикын эрхим хүдэлмэрилэгшэ Н. Я. Плюснина, АТК-3-ын шофёр В. М. Андреев, һэеы дарадаг фабрикын хүдэлмэрилэгшэ Ф. И. Новоселов, «Темлюйцемстрой» трестын барилгын 4-дэхи участогай арматурщик В. И. Каденев, СУ-15 барилгын трестын модошо дархан Г. Ф. Рымарев болон бусад олон хүнүүд түрүүшүүлэй тоодо оролсоно.

Гэбэшье, зарим предприятинуудта, тэрэ тоодо хилээмэнэй нэгэдэхи заводто, үйлэдбэриин предприятинуудай комбинадта, барилгын организацинуудта түрүү дүй дүршэл муугаар нэбтэрүүлэгдэнэ. Ажахын, партийна, профсоюзна хүтэлбэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ анхаралаа багаар хандуулна.

«Промышленность, барилга хүтэлбэрилхэ хэрэгые саашадаа һайжаруулха тухай» Н. С. Хрущевой элидхэлэй тезисүүдые промышленна предприятинуудта, барилгануудта зүбшэн хэлсэлгэ олониитын оюун бэлигые, үүсхэл хэшээлыень шэнээр бадаруулаа. Мүрысөөндэ хабаадагшад тон үнэтэй һайн хэдэн мянган дурадхалнуудые оруулаа. Предприятинуудые хүтэлбэрилхэ хэрэгые һайжаруулха тушаа дурадхалнуудые оруулхатаяа хамта, тэдэнэр хүдэлмэриингөө арга методүүдые, мүн хүдэлмэреэ бүхы дээрэнь яажа һайжаруулха тушаа арга замуудые олохын түлөө оролдожо, түрүү дүй дүршэлөө андалдан абалсана.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ бүхы арадмай хабаадажа байна.

Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо абаһан ехэ уялгануудаа дүүргэхэ гээшэ предприятиин коллективүүдэй нэрэ хүндын хэрэг мүн.

Механизаторнуудай мүрысөөн

Ноёхон, Үбэр Зөөхэй, Ёнхор, нө нютагуудай үргэн ехэ таряа дээгүүр трактор, машинануудай инэхэ абяан үдэршье, һунишье ханагүй. Мүнөө колхозуудай полинууд дээрэ хабарай тарилгын халуун хүдэлмэри түлэг шаа ябажа байна.

Абаһан уялгаяа нэрэтэй солотой дүүргэжэ, Агууехэ Октябриин жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгүүдээр угтахын тула социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэн. Энэ жэлэй октябриин 15 болотракторна хүдэлмэриингөө түсэ сум дүүргэхэ, условно трактор бүхэнөөр 700 гектар, «ДТ-54» маркын тракторааар 1800 гектар, «С-80» тракторааар 2400 гектар, СХТЗ-ТИ тракторааар 525 гектар, МТЗ тракторааар 750 гектар зөөлэн хахалга хэхэ гэһэн уялга абаһан байгаа. Тиигэжэ энэ жэлдэ га бүри 12 центнер шэниисын, 10 центнер хара таряанай, 9 центнер овёс, 100 центнер хартаабхын, 130 центнер овощиин, 150 центнер кукурузын (силостэ оруулагдаха ногоон намаанууд), 18 центнер зелёна ургаса хуряаха зорилготойбди.

Манай механизаторнууд республикын колхознигуудай, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй баталан гаргаһан 1957 оной социалистическэ уялгануудтай танилсажа, бүри урагшаа зориг орон ажаллажа захалба.

Мүнөө жэлэй хабарай тарилгын үедэ харьяата дүрбэн колхозоймнай полинууд дээрэ тракторна долоон бригада хүдэлмэрилжэ байнхай. Бригадануудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ коммунист нүхэр Дылыковэй даажа байдаг бригадынхид түрүүлжэ ябана. Энэ бригадынхид Маленковой нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлмэрилхэ зуураа, хабарайнгаа тарилгые 20 гаран процент, пар хахалха түсэбөө 90-ээд процент дүүргээд байна. Ороohото культурануудай 86 процентнь түрүү ударта хэрээһэлүүлэн таригдаа. «ДТ-54» маркын тракторааар 210 гектар газар элдүүрилһэн тракторист Дарма Будаев механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябанхай. Трактористнууд Г. Цыренжапов, Х. Васильев, Васильев, Д. Цыренов гэгшэд мүн лэ һайнаар ажаллана.

Майн һарын түрүүшын 10 хоногой дүнгүүдээр һая энэ бригадада МТС-эй дирекци болон партийна организациин дамжуулгын Улаан туг барюулагдаба.

Республикын суута комбайнер Михаил Ковалевскиин даажа байдаг тракторна бригадынхид Дылыковэй бригадаһаа балайшье ехээр гээгдэнэгүй. Энэ бригада май һарын түрүүшын 10 хоногой мэдээгээр яһала ехэ тарилга хэһэн, пар хахалһан байгаа. Тиихэдэ условно трактор бүхэнөөр хоёрдохи бригадынхидые холо ахижа гарашоо. Жэшээлхэдэ, Дылыковэй даажа байдаг бригадынхидай условно трактор бүхэнөөр 78 гектар газар элдүүрилээд байхада, Ковалевскиин бригадынхид 133 гектар элдүүрилһэн байна.

Тиимэһээ ойрын үдэрнүүдтэ шангалаагүй һаа, тарилгаараашье, пар хахалалгаараашье хоёрдохи бригада Ковалевскиин бригадынхидта ахигдажа болохонь.

Тиихэдэ нүхэд Доржиев, Дансорунов гэгшэдэй даадаг гурбадахи, зургаадахи тракторна бригаданууд мүн лэ һайнаар ажаллажа байнхай. Эдэ бригадануудта үдэр хоногой ошохо тума хабарай тарилгын хүдэлмэри үргэдэнэ, ажалай бүтээсэ дээшэлнэ. Эдэ бригадануудай механизаторнууд мүн лэ дамжуулгын Улаан туг абаха зорилготой. Маленковой нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ хүдэлжэ байһан гурбадахи тракторна бригада гурбадахи һуурида ябана. Энэ бригадада эрхим ажалай жэшээ харуулжа байһан трактористнууд олон. Жэшээлхэдэ, тракторист Илья Кульпанов «Беларусь» тракторааар 260 гаран гектар зөөлэн хахалалга хэжэ, жэлэйнгээ түсэбые 43,3 процент дүүргээ. Энэ механизатор үбэлдөө ниитын малда үбһэ тэжээл таһалгаряагүй зөөлсэжэ, ехэ ажал хээ юм. Тиигээд мүнөө хабарай тарилгын үедэ тракторaa нэгэтэшье зогсоонгүй, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа байнхай. Трактортаа техническэ харууһа саг сагтань хэжэ, зүбөөр хүдэлгэжэ, энэ механизатор хүдэлмэридөө эрхим амжалта туйлана. Тракторист Дамба Санжиев мүн иимэ тракторааар 184 гектар зөөлэн хахалалга хэжэ, жэлэйнгээ түсэбэй гурбанай нэгэ хубииe дүүргэбэ. Эдэ трактористнуудһаа мүн Даша Будажапов, Петр Санжиев гэгшэд балайшье гээгдэнэгүй.

Иигэжэ манай МТС-эй механизаторнууд мүрысөөгөө үргэнөөр дэлгэрүүлэн, мүнөө жэлэй хабарай тарилгые эрхим болзорнуудта, шанар һайнтайгаар үнгэргэжэ байна. Тарилгын урда тээ олонхи нютагуудтамнай саһа бороон орожо, үрэһэ тариха үедэ газарай хүрьһэн шиигтэй байгаа. Тиимэһээ ойрын үдэрнүүдтэ таряанаймнай ургаса нэгэ жэгдээр ургажа захалхань лабтай.

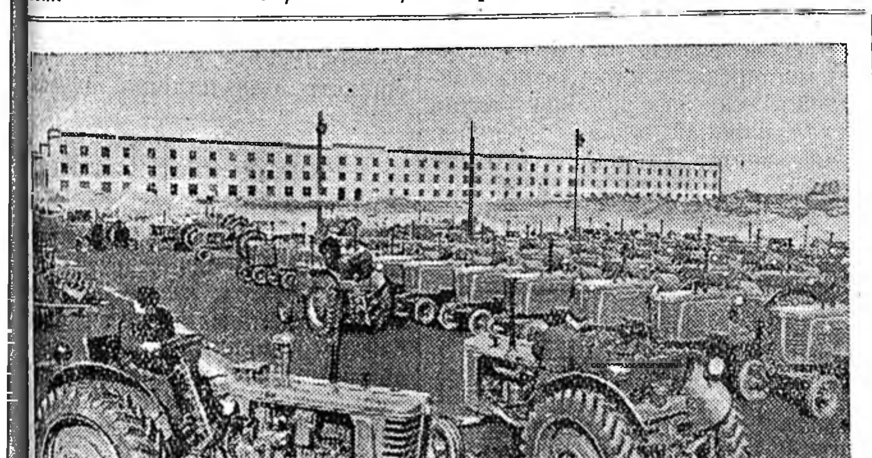
Н. Эрдынеев, КПСС-эй Сэлэнгын айкомой Сүхын МТС-эй зонодохи инструктор.

Республикын колхозуудта хабарай тарилгын ябаса тухай

1957 оной майн 15-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

МТС-үүд	Ороohото культурануудай тарилга	Тэрэ тоодо шэниисэ	МТС-үүд	Ороohото культурануудай тарилга	Тэрэ тоодо шэниисэ
-Куналейн	83,9	115,5	Сүхын	54,6	112,1
-Куналейн	81,6	114,3	Иволгын	53,6	64,1
-Булагай	76,4	101,3	Хэжэнгын	52,8	77,8
аменай	73,6	102,0	Ториин	51,7	68,7
иин	72,3	102,1	Итанцын	51,6	82,6
багатайн	72,0	97,1	Темлюйскэ	50,7	71,1
урын	70,2	102,3	Суулгын	50,0	69,3
хэнэй	66,8	95,3	Хонхолойн	49,8	66,5
анын	66,1	102,8	Курбын	49,5	30,3
нигадайн	65,8	103,9	Погранична	49,0	64,0
анскын	65,6	99,7	Үшөөтэйн	49,2	53,2
галтайн	60,1	101,2	Жэрэмэй	47,4	70,2
тын	58,7	114,7	Сэлэнгын	45,2	82,3
-Кударын	58,0	99,5	Хэрэнэй	44,6	74,8
аан-Усанай	56,6	91,8	Баргажанай	38,4	62,9
нэ-Бэрээнэй	56,5	54,0	Хүнтэйн	33,9	52,6
нтын	55,3	60,1	Нарһатын	26,1	142,0
ейн	54,9	84,1			

Белоруссиа ССР. Минскын тракторна заводой коллектив Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэжэ байна. Табанжэлэй хоёрдохи жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 400 трактор бүтээн гаргажа, энэ һайндэрые угтаха гэжэ заводой хүдэлмэрилэгшэд шиидэээ. Трактор бүтээгшэд абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые улүүлэн дүүргээд, завод «Беларусь» гэжэ 20 колесно трактор, «ТДТ-40» гэжэ модо таллуулдаг 87 трактор түсэбһөө гадуур бүтээн гаргаа. Мүн хэдэн мянган түхэригтэ тракторай хэрэгсэлнүүд бүтээгдээ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Беларусь» тракторнууд туршан шалгагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

ҺААЛИШАД, МАЛ АДУУЛАГШАД! Зунай бэлшээри эхилжэ, һү бүри ехээр һааха саг ерээ. Эдэ түрүү һаалишадһаа жэшээ абажа, зунай һарануудта үбэлэйхиһөө хоёр—гурба дахин ехэ һү һаахын түлөө тэмсэгты

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой түрүү һаалишан **Д. Каленых**, Бичурын совхозой һаалишан **Дулма Гармаева**, Түнхэнэй аймагай Булганинай нэрэмжэтэ колхозой һаалишан **Г. Н. Сороковикова**, Зэдын аймагай Боргойн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим һаалишан **П. Д. Ванданова.**

Ажахын жэлэй долоон һарада үнеэн бүриһөө 750 литрһээ дээшэ һү һааһан колхозууд

Колхозууд	Түрүүлэгшэнь	Һаагдаһан һүн: Үнеэн бүриһөө	Һаагдаһан һүн: Эдлүүриин газарай 100 га бүридэ
Сэлэнгын Молотовой нэр.	Минаев Г. В.	1134	21,9
Тарбагатайн Калининай нэр.	Болонев И. М.	1022	42,3
Иволгын Мартын 8-най нэр.	Мищенко М. Ф.	995	57,2
Иволгын Маленковой нэр.	Бурков С. Н.	976	44,8
Прибайкальска Хрущевой нэр.	Маньков Ю. Л.	956	54,3
Сэлэнгын 18 партсъездын нэр.	Батышев П. П.	901,3	25,9
Иволгын «3-я пятилетка»	Горбунов П. А.	885	27,0
Тарбагатайн «Гигант»	Михайлов Д. И.	861	30,9
Тарбагатайн Ленинэй нэр.	Рыбаков Н. Н.	847	30,4
Прибайкальска Молотовой нэр.	Воронов В. П.	843	41,1
Бичурын Молотовой нэр.	Рузанов Г.	835	9,53
Сэлэнгын Маленковой нэр.	Цыдыпов С. Д.	828	9,6
Тарбагатайн Молотовой нэр.	Кожевников М. А.	817	56,0
Сэлэнгын Тельманэй нэр.	Очиров Д. Д.	805	25,5
Кударын «Путь Октября»	Кривогорницын И. Б.	801	26,3
Кяхтын Калининай нэр.	Цикало А. Я.	797	17,2
Мухаршэбэрэй «Коммунизм»	Ерофеев Я. Е.	782	17,8
Тарбагатайн Сталинай нэр.	Григорьев И. К.	770	15,3
Тарбагатайн «Искра»	Брянский В. Н.	762	53,0
Тарбагатайн «Красный боец»	Хрулев И. К.	754	17,3

Ажахын жэлэй 7 һарада үнеэн бүриһөө 1400 литрһээ дээшэ һү һааһан үүлтэртэ фермын һаалишад

Цыбденов Б. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	2465
Лубсанова Б. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	2446
Жамбалова Ц. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	2242
Жалсанова П. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	2117
Чимитова Д. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	2078
Данзанова З. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	2015
Амоголонова Д. Н. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ	2008
Бадмаева Д. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1978
Бадмацыренова Н. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1844
Табутарова Д. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1832
Очиржапова Н. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ	1774
Очирова Г. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	1721
Цырендоржиева Д. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	1654
Воронцова А. Н. Сэлэнгын аймагай 18 партсъездын нэрэмжэтэ	1629
Батуева Ц. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	1626
Молонова Д. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1605
Галданова Р. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1597
Баянтуева Б. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	1572
Мункуева К. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1549
Лумбунова Я. Сэлэнгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1540
Дармаева М. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ	1535
Токтохоева Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ	1532
Аюшеева В. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ	1516
Дылыкова Д. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1499
Бадмаева Д. Сэлэнгын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ	1428
Гомбоева Д. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ	1419
Гомбоева В. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1409
Юмова Л. Н. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз	1400

Ажахын жэлэй 7 һарада үнеэн бүриһөө 1050 литрһээ дээшэ һү һааһан һүнэй-товарна фермын һаалишад

Рютина Т. И. Мухаршэбэрэй аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1641
Хайдукова К. М. Зэдын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1510
Дампилова Ц. Х. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз	1426
Астраханцева В. Е. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	1390
Санжижапова Д. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ	1384
Тырина П. П. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	1378
Гармажапова Д. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз	1364
Власова А. М. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ	1349
Казазаева Ф. С. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ	1348
Батышева В. В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1339
Эрдынеева Д. Кударын аймагай Ждановай нэрэмжэтэ	1320
Николаев А. Г. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ	1315
Бальжинимаева В. Хэжэнгын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ	1312
Дьячкова А. И. Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина»	1312
Афанасьева М. С. Кударын аймагай «Путь Октября» колхоз	1297
Емельянова А. И. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ	1292
Цыдыпова Д. Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1284
Каленых Д. В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1275
Мункуева Ц. Иволгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1268
Чебунина У. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ	1267
Аюшеева М. Сэлэнгын аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ	1259
Ефимова А. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ	1236
Мергенова Е. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1231
Вязьмина В. И. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ	1220
Гарможапова Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1215
Куделина З. И. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	1213
Нимаева Х. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ	1211
Каленых А. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1185
Усольцева Е. М. Түнхэнэй аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ	1184
Цыбикова Сэлэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1178
Бадмаева Н. Ж. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз	1176
Хабитуева Д. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ	1167
Заиграева У. С. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	1164
Валихматов В. В. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ	1159
Доржиева Ц. Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1151
Очирова Р. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ	1133
Редикальцева Д. Е. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	1120
Трифонова Ф. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ	1119
Мункуева Ц. Зэдын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1117
Власова Л. П. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ	1114
Каленых В. Иволгын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ	1109
Ешинимаева Д. Хориин аймагай «Улаан-Одон» колхоз	1108
Левантуева Т. В. Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ	1104
Черных А. Сэлэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ	1101
Галсанова Ц. Х. Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ	1097
Серебренникова В. Д. Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ	1097
Филиппова Е. А. Иволгын аймагай «8-ое Марта» колхоз	1097
Серебренникова В. Н. Кударын аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ	1091
Собенникова П. П. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз	1087
Цыбденова С. Д. Иволгын аймагай «Улаан Оронго» колхоз	1086
Курдюкова А. В. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ	1086
Бубеева Б. Сэлэнгын аймагай Карл Марксын	1082
Куделина Л. В. Тарбагатайн аймагай «Гигант» колхоз	1078
Степанова Л. А. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ	1074
Загузина Л. Г. Иволгын аймагай Булганинай нэрэмжэтэ	1071
Цыретарова Ю. Сэлэнгын аймагай Тельманэй нэрэмжэтэ колхоз	1070
Чумаков М. В. Прибайкальска аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ колхоз	1065
Брянская В. К. Иволгын аймагай «8-ое Марта» колхоз	1063
Торгашина В. А. Иволгын аймагай «8-ое Марта» колхоз	1061
Доржиева Ц. Х. Яруунын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхоз	1057
Гомбоева С. Иволгын аймагай «Коминтерн» колхоз	1056
Бурундукова П. К. Иволгын аймагай «8-ое Марта» колхоз	1055
Яковлева Ф. К. Тарбагатайн аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1053
Замбалаева Х. Кяхтын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз	1053
Югова А. А. Зэдын аймагай Чапаевай нэрэмжэтэ колхоз	1053
Галсанова М. Зэдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхоз	1050

Ажахын жэлэй 7 һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 600 литрһээ дээшэ һү харьяата колхозуудтань һаагдаһан МТС-үүд

МТС-үүд	Һаагдаһан һүн /литрээр/: Үнеэн бүриһөө	Һаагдаһан һүн /литрээр/: Эдлүүриин газарай 100 гектар бүридэ	МТС-эй директор	Главна зоотехник	КПСС-эй айкомой МТС-эй зонодохи секретарь
Ехэ-Куналейн	824	29,3	Юринский Е. С.	Кулаковский П. С.	Горин А. А.
Тарбагатайн	775	21,3	Тантлевский А. А.	Флоренцева К. С.	Шайдуров А. В.
Сүхын	764	13,7	Ибрагимов Э. И.	Третьяков А. С.	Цыбенов С. Б.
Сэлэнгын	751	14,2	Кузьмин А. Б.	Фомин Б. А.	Вяткин Н. Г.
Итанцын	744	39,8	Бурлаков Г. Ф.	Зубенко Ф. Т.	Кривогорницын В. И.
Иволгын	675	24,7	Петинов Л. С.	Денисенко С. П.	Хайдуков И. И.
Погранична	666	12,9	Еланов С. О.	Артамонов С. С.	Копылов О. Г.
Охин-Булагай	650	11,7	Плюснин Д. Е.	Зимирев М. Е.	Киляков Н. К.
Жэрэмэй	650	15,2	Зайцев П. А.	Собенников П. М.	Мокров Д. Е.
Е.-Кударын	623	18,4	Дмитриев А. Г.	Малыров П. П.	Мансуровский Г. М.
Гашейн	614	12,3	—	Валдиев А. Н.	Братеньков А. А.

Александр Игумнов һаалишан болобо

Кударын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо мал адуулагшаар Александр Игумновай эльгээгдэһээр олохон жэл үнгэрбэ. Энэ үедэ ажаллаха зууураа мал адуулагша Игумнов нилээд дүй дүршэлтэй болоо. Үнеэд һайнаар адуулагдадаг боложо, һү һаалга һүүлэй жэлнүүдтэ дээшэлээ. 1955 ондо энэ колхоз үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 732 литр һү һааһан байгаа. Үнгэрэгшэ жэлдэ 1035 литр һүн һаагдаа һэн.

Ажалдаа хайша хэрэгээр хандадаг зарим һаалишадай оронда эдэбхитэй, оролдосотой хүнүүд энэ жэлдэ табигдаа. Тэрэ үедэ мал адуулагшан нүхэр Игумнов правленидэ хандажа, намайе һаалишаар эльгээгты гэжэ гуйһан байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд тэрэнии һайса мэдэхэ туладаа эрилтыень дары дүүргээ. Тиигэжэ 14 үнеэн нүхэр Игумновта даалгагдаа һэн.

Эндэ урдань байһан һаалишан эдэл үнеэдһээ үдэртөө хамта дээрээ 30-аад литр һү һаадаг байгаа.

Үнеэдээ саг соонь уһалаад, рационой ёһоор эдеэлүүлээд байхадань оройдоол хоёр хоног үнгэрхэдэ үнеэдынь хамтадаа 74 литр һү үгэдэг болобо. Март һарада 14 үнеэдэй түс бүриһөө 154 литр һү һаагаа. Иигэжэ энэ һаалишанай түрүүшынгээ амжалта туйлахадань колхозой правлени хүндэлэлэй доскада гаргаа, мүн мүнгэн шан барюулаа һэн.

Апрель һарада үдэртөө үнеэдһээ 155 литр һү һааха уялга абаһан аад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргээ.

Ж. Гунчитов.

Шэнэ ургасын дээжэ

Александра Федоровна Федченко Улан-Удын үрэ-жэмэстэ станциин теплицэдэ 10 гаран жэл хүдэлмэрилжэ байна. Олон жэлдэ хүдэлмэрилжэ олоhон дүй дүршэлөө нүхэр Федченко зүбөөр хэрэглэжэ, үндэр ургаса ургуулдаг болонхой.

Шэл хушалтатай байра соо овощь ургуулха гээшэ тиимэ бэлэн хэрэг бэшэ. Һайн ургаса хуряахын тула дүй дүршэл хэрэгтэй.

—Үгэрсэ, помидорой hагсайжа ургахын тула теплицэ соо зохихо температура хэрэгтэй. Ургамалнуудай ямар байдалда, ямар тэжээлдэ дуратай байhые хододоо хараада абалсажа байха шухала,—гэжэ Александра Федоровна хөөрэнэ.

Энэ жэлэй ургаса үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо hураггүй эртэ, апрелиин 20-до абтажа захалаа. Мүнөө тус теплицэ городой ажалшадта 160 килограмм үгэрсэ үгөө.

Александра Федоровна оролдосотой ажалайнгаа түлөө станциин дирекциин зүгhөө хэдэн удаа шанда хүртэhэн байха юм. Һаяхан болоhон сад, овощь ургуулагшадай республиканска зүблөөндэ нүхэр Федченко хабаадаhан, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнагдаhан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Ф. Федченко теплицэ соогоо ажаллажа байна.

А. Кочергин.

Томо үүлтэрэй гахайтай болобо

Урдань манай колхоздо томо үүлтэрэй гахай гэжэ байгаагүй юм. Мүн аймаг соомнайшье үсөөн hэн. Нютагайнгаа үүлтэрэй гахайнуудые хоёр—гурбан жэлдэ тэжээхэдэмнай тэдээнhээ оройдоол 50—60 килограмм туранхай мяхан гарадаг байгаа. Мүнөө аймаг соомнай томо үүлтэрэй гахайнууд тэжээгдэжэ байнхай.

Манай колхоз томо үүлтэрэй 20 гахай хүршэ колхозhоо худалдажа абаhан юм. Мүнөө томо үүлтэрэй 10-аад гахай түлжүүлжэ, поршоонхыень хоролтогүйгөөр абаа.

Томо үүлтэрэй гахай гээшэмнай нютагай үүлтэрэйхидэ орходоо мяха 3—4 дахин ехээр үгэдэг.

Зоотехническэ заабарние hайнаар баримталан ажаллажа, гахайн мяха абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэбди.

Д. Батуева, Закаменай аймагай «Дружба» колхозой гахайшан.

Фестивальда бэлдэнэ

Дэрэстэйн залуушуул аймагай фестивальда зорюулан hонирхолтой программа бэлдэжэ байна. Энээндэ Дэрэстэйн дунда hургуулиин багшанар, Цагаан-Усанай МТС-эй механизаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсана. Тэдэнэй тоодо нүхэд В. Самарина, В. Черникова, К. Лубсанова, Н. Гаськов, В. Дагаев болон бусад оролсоно.

Цагаан-Усанай МТС-эй клубай эдэбхитэд «Коммунизм» колхоздо ажалладаг тракторна 4-дэхи бригада hаяхан ошожо концерт харуулаа. Багшанар Самарина, Карпушенкова, Черникова гэгшэдэй дуулаhан «Дальневосточный вальс» бүгэдые hонирхуулаа. Залуу багша К. Лубсановаород, бурят-монгол арадуудай хэдэ хэдэн дуунуудые хонгёо hайханаар дуулаба.

—Московско консерваториин доцент М. А. Штутин манай иишэ ерэжэ, бидэнэртэ туhа хүргөө,—гээд ураhайханай самодеятельностиин хүтэлбэрилэгшэ В. М. Бейрах хөөрэнэ. — Айлшамнай хэдэн үдэрэй туршада кружогой гэшүүдые hургажа, зохихо заабари үгэhэн байна.

А. Ткач.

Модошод тухай рассказууд*)

Бурхи абгайн буурал сагаан толгой улаа нилээ болошонхой, үдхэн хара шуhан тэндэhээнь дуhалжа байба. Баабгай хүнэй нюур харадаггүй туладаа, нэн түрүүн толгойн, арhа шууладаг гэжэ ангуушадай хэлсэдэгынь зүйтэй байба. Юуб гэхэдэ, Бурхишье абгайн гол бэень яагаашьегүй аад, илангаяа хамар хасарынь, толгойнь арhан зада hабардуулшоо ха юм. Мүн нэгэ нюдэниинь ехэхэн гэмтэhэн байба.

Зүгөөр Бурхи абгай хэдышье шанга бэетэй, шадал hайнтай мүртөө аргагүй ехээр ёоложо, хэлэхэшье үгээ оложо ядан, заримдаа ухаа мэдээгээ алданги байгаа hэн.

Семен энэ үедэ дотор самсаа тайлажа, шуу татаад Бурхи абгайн шархатаhан толгойе уяна. «Миниил муу дээрэhээ, та иигэжэ зобожо байна гээшэт, Бурхи абгай, намайе хүлисэгты!» — гээд Семеной уйлажархихада:

— Юушье hаа, арьяатан дайсанаа алаа, дараа байнабди. Минии хойноhоо hанагаа бү зобо, бишье, эндээл үлэhүүб... Ши яба... Минии хүн болохо хэсүү... — гээд Бурхи абгай арайшье гэжэ hулабхи муу хоолойгоор хэлээд, hанаа алдан үгээ саашань үргэлжэлүүлнэ:

— Аша хүбүүемни, минии хүгшэниие харалсажа ябаарай... гээд ехээр захижа, байтараа баhа ёолоод хэбтэшэнэ.

— Үгы, юугээ хэлэнэ гээшэбта, би таниие эндэ яагаашье hаа орхихогүйб. Би таниие заабол абаад ябахаб, — гэжэ Семен уйлганан хэлээд, нүхэрөө газарhаа бодхоно. Бага наhанhаа хойшо модо отолжо, хара хүдэлмэри хэжэ шамбай шииpаг бэетэй болошоhон Семен Бурхи абгайе ара мүрэндөө шэрэhээр, ангуушанай ябадаг зүргэ харгыда ороно.

Уданшьегүй нэгэ хабсагайн хажууда ерэжэ, бэеэ амаруулха гэжэ байхадань тэрэ хабсагай дороhоо тунгалаг hайхан булаг салгидан урдажа байба. Энэ арюухан аршаан мэтэ булагай хажууда ерэжэ умдаа харюулаад, Бурхи абгайнгаа шархатаhан толгойень, нюур амыень hайса угаажа сэбэрлээд, тэрэнээ шуhа гарахагүйгөөр үшөө дахин нягталан уяад, саашаа отог тээшээ дабшаба.

Бурхи абгай нэгэ үедэ мэдээтэй, нэгэ үедэ мэдээгүй, ёоло ёолоhоор бүришье муу hүлэмхи хоолойтой болошоо hэн. Семеной бэеhээ хүлhэн тогтонгүй, адхаржал, адхаржал байба. Уhанда ороhон зумбараа шэнги нэбтэ шобто хүлэршэhэн мүртөө Бурхи абгайгаа шэрэ шэрэhээр арайшье гэжэ Турка голой эрьедэ ерэбэ. Голой эрьедэ ерэхэдээ Семеной хоёр хүлынь hалганажа, эсэhэндээ унашан алдажа арай гэжэ зогсожо байгаа hэн.

Энэ голой эрьедэ байhан загаhашад Бурхи абгай Буянтын Семен хоёрые мотортой онгосодо hуулгаад Турка тосхон тээшэ түргэн мордохуулба.

Бурхи абгайн баабгайда бажуулгаhан тухай уданшьегүй модошодой дунда тэрэ үдэртөө дуулдаа hэн. Холын нэгэ мастерска участогта мотортой онгосоороо хүбшэhөө буужа ерэхэдэнь, модошод тэрэ дарыдань леспромхозой дирекцидэ болоhон ушар тухай телефоноор дуулгаба. Гансал Бурхи абгайн Бүтэд хүгшэн энээн тушаа хэды үдэр соо мэдэнгүй байгаа. Хожомынь Бурхи абгайн самолёдоор Улан-Удэдэ ерээд, республиканска больницада врач Дархаевай эмшэ домшо гараар операци хэлгээд байхадань Бүтэд хүгшэн энээн тухай мэдээ hэн.

Намжаа дулаахан намарай нэгэтэ үдэшэлэн Бүтэд хүгшэнэй нариихан сагаан ноohoop оймhoo ээрэжэ hуухадань, үүдыень аргааханаар тоншоод, Буянтын Семен орожо ерэбэ.

— Энэ орой хаанаhаа ерэбэ гээшэбши, хүбшэhөө гү? — гээд Бүтэд хүгшэнэй «аа...ёгхо даа» гэhээр бодожо ерэхэдэнь Семен уданшьегүй:

— Городhоо ерээб, гэртээшье оронгүй танайда сэхэ, Бурхи абгайнгаа захилые дүүргэхэ гэжэ ерэбэб. Манайшье леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд hайн нүхэд байна даа. Бидэнэй Турка голоор онгосоор уруудажа ябахадамнай холын мастерска участогай модошодhоо ман тухай телефоноор дуулаад Бурхи абгайдаа самолёт городhоо асаруулаад байгаал. Ехэл анхарал гээшэ даа. Бурхи абгайемнай эгээн hайн доктор аргалжа байна. Минии хойноhоо Таниие hанаагаа бү зоботы, гэжэ захяа hэн гэхэ мэтээр хөөрэ хөөрэhөөр, хамаг болоhон ушар тухайгаа хэлэжэрхихэдэнь, Бүтэд хүгшэн дуугархаяашье болишоод, hуларжа байhан хоёр нюдөө бэлтысэ хараад лэ, шангаар амилхаяашье айшоод hуугаа hэн.

— Яахадаа намда хүн дуулгагүй гээшэб. Бишье таанарые хүбшэ тайгадаал юм гэжэ бодожо hуугшалби, — гээд ори бархи табидаг заншалгүй хадаа Бүтэд хүгшэн дарууу зөөлэн зангаар асууна.

— Таниие сэдьхэл hанаагаа дэмы зобохо гэжэ хүнүүд бодоо ха юм даа. Бүтэд хүгшэн хүлисэгты, Бурхи абгаймнай нэгэ хэды hарахаа эдэгээд лэ ерэхэ.

— Хари, hайн даа. Ой тайгада орхингүй, нүхэрэй ёhoop hайн хүн хадаа асаржа, докторто оруулаа байнаш. «Һайн нүхэр шулуун хэрэмhээ бүхэ, hайн морин харсага шубуунhаа түргэн» гэжэ зүб лэ юм даа, — гээд Бүтэд хүгшэн Семеной хүрин улаан хасарые уралдаа хүргэнэ.

***

Улан-Удын республиканска больницада гурба hара шахуу аргалуулаад, Бурхи абгай Булгата нютагтаа бусажа ерээ hэн. Бурхи абгайе баабгайн hабарhаа мулталhан, ами бэеынь абарhан, хэдэн модоной газарта эсэхэ сусахые мэдэнгүй нюргандаа аhаажа асарhан Буянтын Семениие Бурхи абгай нэн түрүүн мэндэшэлээд модошо хүдэр гарынь шангаар бариад «үшөө агнахабди, курогоо татахые бү мартаарай»,— гээд миhэд гэжэ дорюун янзаар энеэбхилээд Семениие тэбэринэ.

— Хээээдэшье мартахагүйб, намда hургаал болохо, курогнай ямаршье дайсанай урдаhаа бэлэн байха, — гээд Семен Бурхи абгайгаа халуун, дулаан нюдөөр харан, харан байгаа hэн.

2. *Хани нүхэд*

Андрей Баторов Алексей Немов хоёр үнгэрhэн намар холын леспромхоздо хүдэлхөөр ерэhэн юм. Номгон далайн номин тунгалаг эрьедэ гурбан жэл удаа алба хэжэ, hалашагүй хани нүхэд болоhон эдэ хоёр—нэгэниинь бурят, нүгөөдэнь удмурт арадай хүбүүн, хэниинешье хэн гэшэгүй, адли тэгшэ бэетэй, абари зангаар намдуухан аятай зохид нүхэд даа. — Иимэ нүхэдэй дунда ажал хэжэ ябахадашье урагшатай, урматай байдаг,—гэжэ тэдэнэй нүхэдынь хэлсэхэ ёhooроо хэлсэгшэ. Теэд «hайн моринда эзэн олон, hайн хүндэ нүхэр олон» гэжэ улад зон урданhаа хойшо хэлсэгшэ ха юм.

Алексей Немов алба хэхынгээ урдахана Уралай нэгэ городто ремесленнэ училищи дүүргээд, модошо дархан мэргэжэлтэй болоhон юм. Армидашье байхадаа сүлөөтэй сагтаа элдэб юумэ уралан дархалхадаа ехэ шадамар бэрхэ hэн. Теэд тужа нарhан ой соо ерээд, холын леспромхозой мастерска участогта хүдэлжэ эхилхэдээ заашье «гэдэргээ хаража, гуяа ганзагалангүй», хамсыгаа шуугаад, хамаг хүсэ шадалаараа хүдэлжэ эхилhэн юм.

Тэрэнэй нүхэрынь—Андрей Баторов Баргажанай Баянгол нютагта түрэhэн, Байгалай эрьедэ загаhа барилсаадшье. үзэhэн, Байсын дабаанда булга хэрмэ агнаадшье абаhан байха. Түрэhэн ахынгаа түбхинэжэ hууhан энэ леспромхоздо хүдэлжэ байтараа армида абтаа hэн. Зүгөөр сэрэгэй албанда Алексей Немовтэй танилсаад, ахадүү мэтэ хани нүхэд болоод, хоюулаа сугтаа нэгэ газар хүдэлхэ гэжэ шиидэhэн юм. Тэдэнэр Баторовай түрэл hайхан нютаг—Баргажан гол, Байгалай эрье ошохоор шиидээ бэлэй.

—Мүнөө манай леспромхоздо ажаллажа эхилhээр хахад жэл үлүүтэй болоо. «Зориhондоо хүрэхэ, зууhанаа алдахагүйл» нүхэд. Теэд нэгэл юумэн эдэ хоёрой хоорондо бии агша аа гү...,—гэжэ мастерска участогай начальник Серафим Федорович Сидельников тэдэнэр тушаа хөөрэжэ байтараа, уг-маг гээд хэлэжэ байhан үгээ дүүргэнгүй, hахалаа эльбээд зогсошобо. Энэ нүхэрэй хэлэдэгэй ёhoop — нэгэл юумэн эдэ хоёрой хоорондо болодог байгаа, теэд юун байгааб? Гайхалтай.

...«Дружба» хюрөөгөөрөө арьядарья томо модонуудые унагаажа байтараа, хүлhээ аршаха гэжэ зогсон гэхэдэнь, Алексей тээшэ залуухан почтальон басаган уухи-аахи гүйжэ ерэбэ.

—Алексей! Алё-ша, шамда яаралтай телеграмма ерээ,—гээд тэрэ басаган шарабтар үнгэтэй саарhа барюулна.

Энэшни юун телеграммаяа асарба гээшэб, гээд дуратай дурагүй тэрэ телеграммаяа задалхадань:

«Үтэр нютагаа буса, Катя хадамда гарахань. Дүү басаганшни Фазри» гээд бэшээтэй байба.

Эдэ мүрнүүдые уншахадаа бага сага энеэбхилэн, тархяа маажажа байха зуураа: «Эх, Фазри... Фазри—ши юушье мэдэнэгүйш даа. Катя хадамда гарахал мүрөөрөө гараг. Миниишье зосоо Байгалай үмэнэхи басаган тудашоод байна ха юм. Теэд, гансал Андрей намда hаад хэхэнь гээшэ гү. Үгы даа, Андрейтэй үгээ ойлголсохо бээзбди», — гэжэ Алексей зосоогоо элдэб юумэ бодоhоор, телеграммаяа хармаандаа хээд, юушье hаа нэгэ юумэ бэшэжэрхихэ юм байна гээд, саарhа абана:

«Катя шамайе халуунаар амаршалнаб, жаргал хүсэнэб» гэжэ бэшээд тэрэ почтальон басаганда барюулжархина.

Уданшьегүй үдэшын hэрюубтэр жабар үлеэжэ, модошод унаhан малгайгаа абангүй хүдэлhэнэйнгөө hүүлээр отог тээшэ бусахаар түхеэрнэ. Алексей Немовшье «Дружба» хюрөөгөөрөө үшөө хэдэн модо унагаажархёод, ябаха гэжэ машина тээшэ дүтэлнэ. Тиихэ зуураа харманда гараа хэхэдэнь үнөөхи телеграммань шаршаганажа, түрэhэн элдин нютаг, багын инаг нүхэд эзэлүүдгүй hанагдаадхина. «Минии хайрата дүү басаган Фазри! Урдань Катюшада бэшэhэн бэшэгыемни уншадаг байгаа алтай, амаралтаар бусажа ерэхэдээ hайн гасаалха бээзэб» гэжэ зосоогоо энеэбхилэн бодоно. Уданшьегүй машинадаа ерэн гэхэдэнь хүнүүд булта сугларшанхай, хүлеэжэ байба. Нэгэ залуухан хүбүүн:

—Алексей, яагаа удаан болонош, Андрей Рэгмэт хоёрые hахяад байгаа гүш?—гэжэ наадалаад абана.

Андрей Рэгмэт хоёр нээрээшье үшөө ерээдүй байба. Тэрэ хоёрой түлөө хорон ёгто үгөөр шэрбүүлээд абахадаа, Алексей улагад гэжэ хэлэхэшье үгээ оложо ядан «тэрэ хоёр намда юун хамаатай байхаб»— гэжэ аман дороо гүбэд гээд, солбон хүнгэнөөр машина дээрэ hуушана. Залуухан зулзага мододой саанаhаа Андрей Рэгмэт хоёрой гаража ерэхэдэ Алексейн зосоонь бүришье харалжа, шүбэгөөр хадхуулhандал, hууриндаа hуужа ядан үндэгэлзэнэ.

Үнөөхи хорон үгэтэй хүбүүн:

—Та хоёр үшөө харанхыхан болотор ой соогоо байхатнай яагааб. Инаг дуран, эжэл нүхэд гээшэмнай аргагүй ха юм даа. Тиигэбэшье, бидэнэр юунэй түлөө хүлеэхэ болонобибди,—гээд пишаганаса энеэжэрхинэ.

—Таанад инаглажа, эльгэлжэ байхат, бидэнэр хүлеэжэ ядажа байхабди, энэмнай юун болоноб даа,—гээд үшөө нэгэ залуу хүбүүн тэрэ нүхэрэй хэлэhэниие дэмжэн хүхирнэ. Рэгмэт урихан дулаан нюдөөр Алексей тээшэ хаража байhанаа:

—Таанарта дандаал тиимэрхүү юумэл амандатнай байха. Хүнүүд сугтаа хүдэлбэл заатагүй инаглаха, дурлалсаха ёhотой юумэ аал?, — гэжэ няд гэтэр хэлэжэрхёод, Алексейн дэргэдэ ерэжэ hууна. Энэ үедэ Алексей үнгэ зүhээ улаа ягаан болгожо, уруугаа хараад hууhанаа Рэгмэдэй ерээд дүтэ hуужархихада зосоонь элдэб бодол түрэнэ. «Ехэл мэхэтэй басаган байнаш даа. Өөрөө бүхэли үдэртөө Андрейн хажууда шара сабуу шэнги няалдажа ябаад, үдэшэ болоходо. минии хажууда дүтэлөөд, билдагуушан байнал, яагаа hүрхэй юм», — гэжэ бодоод Рэгмэдэй дүтэлэн hуухада, тэрэнhээ холодонги, буруу харад гэнэ....

Залуу модошодой хонгёо hайхан дуунууд хүхэрэн ногооржо байhан хүбшэ тайгые зэдэлүүлжэ, үлгэн хонгор үдэшын hэбшээ жабарта холо хүрэтэр сууряатан байна.

***

Улаан буланда галтай. Участогай мастер Серафим Федорович модошодой ажалай үдэрэй дүн гаргаад, хүндэлэлэй доскада түрүү модошодой нэрые бэшэнэ. Нэн түрүүшын графада нэгэ гэжэ тоогой hүүлээр Алексей Немов—159 процент, удаань Андрей Баторов—146, тэрэнэй hүүлээр Федор Куценко—141 процент гэхэ мэтын тоонуудые жэрытэр бэшэнэ. Эгээн hүүлэй мүрнүүдтэ: «үдэрэйнгөө нормые үлүүлэн дүүргэгшэдтэ—алдар соло!» гэжэ бэшэжэрхёод, Серафим Федорович нюдэнэйнгөө шэлые абажа, харманда хэнэ.

Модо хюрөөдэхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэжэ, түрүүшүүлэй зэргэдэ гарабашье, Алексей Немов энэ үдэшэндөө оройхон болотор унтабагүй. Ойhоо ерээд столово соо эдеэлжэ байхадаа Рэгмэдтэй нэгэшье үгэ дуугаралсангүй, элдэб юумэ бодоhoop орондоо ерээд хэбтэшоо hэн.

***

«Юун болооб, яагааб?»—гэжэ Рэгмэт Алексей тухай бодобошье, юушье хэлэхээ гайхаад, мойл харахан нюдөөрөө Алексей тээшэ хэдэн удаа хараад, тэрэнэй дуугай байхада, мүн юушье хэлэнгүй үнгэрөө hэн.

—Андрей, энэ шинии нүхэр юундэ дуу абяагүй болошооб, — гэжэ Рэгмэдэй Баторовhаа асуухадань тэрэ тон ехээр гайхажа, үглөөнь өөрынгөө хани нүхэртэй хамаг байха сэдьхэлээ дэлгэжэ хөөрэлдэхэ баатай болоо hэн. Сайгаа уугаад, ой тээшэ ябаха гэжэ байтараа Андрей Баторов Алексейн дэргэдэ ерээд, тамхяа татаха зуураа:

—Ши, юундэ уруу дуруу болонхойбши, гэртэхиншни гэмгүй гү? — гээд hураба. Тиихэдэнь Алексей Немов залд гэжэ:

—Үгы даа, гэртэхимни булта hайн, юуншье болоогүй,—гээд хүхэрэн манатажа байhан далай тээшэ харана.

—Нэгэл юумэн болоо ёhотой, ши намда нүхэрэй ёhoop хэлэ,—гээд Баторов Алексейн урдаhаа сэхэ харaад hаланагүй. Нэгэ хэды уруугаа хаража, абяагүй байhанайнгаа hүүлээр Андрей hулахан хоолойгоор:

—Ши Рэгмэдтэй hайн гүш,—гээд сэхэ асуужархина.

—Юрын лэ нүхэдүүд ха юм бибди. А... аа... одоошье, ойлгооб... Алёша, ши ехээр эндүүржэ байнаш. Бишье Рэгмэдтэй сугтаа ябахадаа, хөөрэлдэхэдөө шамдаал hанаагаа зобожо, шинии дурлаhан басагыешни шамда дүтэ болгохын тула оролдоно ха юм биб. Рэгмэт бидэ хоёр шамайе магтажал хөөрэлдэгшэбди. Тэрэшни шамда дуратайл, — гээд Андрейн хэлэхэдэ Алексей нюдэеэ гэнтэ ехэ болгоод, хэлэхэшье үгээ оложо ядан «нээрээ гү» гээд дүтэ болоно.

—Тиигээ hаа, хүлисэ намайе, бишни ондоогоор ойлгожо байгааб, —гээд Алексей, хэдэн жэл соо хани ябаhан нүхэрөө халуун дулаан нюдөөр хаража байгаа hэн.

Энэ үедэ Рэгмэт эжэл хани нүхэд басагадтайгаа машина дээрэ hуунхай, улаахан пулаадаа гартаа бариад «наашаа, түргэлыт!» гэжэ даллажа байгаа hэн.

Эжэл нүхэдэйнгөө дунда энеэбхилэн байhан Рэгмэдэй арюухан шарайе харахадаа Алексей нүхэрөө «ябая» гээд гарhаань бариад, машина тээшэ дүтэлбэ.

Рэгмэдэй дэргэдэ лаб байса hуугаад мастерска участок тээшэ ябахадань Алексейн урдаhаа алтан шаргал наранай элшэнь тудажа, альма жэмэс, алирhа ногооной арюухан үнэр анхилан байгаа hэн.

Ц. ДАМБИЕВ.

*) Түгэсхэл. Эхиниинь манай газетын майн 12-ой номерто

Солбон шуумар, залуу ангуушан

Арбан дүрбэ наhатай Владимир хүбүүн арадаа буу үргэлөөд лэ ой махажа эхилбэ.

«Солбон шуумар, бууша мэргэн лэ хүбүүн даа. Ангуушахан лэ шолмо болохо юм» гэжэ ангууша үбгэд хөөрэлдэдэг болоо. Тиигэжэ арбаад гарантай хүбүүе агнуурида голонгүй дахуулжа, hарьдагта гарадаг болобо. Агнууриингаа түрүүшын жэлдэ 7 булга, 100 гаран хэрмэ, 2 үнэгэ бариба.

Али юумэндэ абьяастай бэрхэ байhан туладань «Улаан Тори» колхоз тэрээндэ hубай мал даалгажа үгөө. Залуу ангуушан малаа hайнаар харууhалхынгаа хажуугаар ангуушалха hамбаа олодог байба. Намартаа малайнгаа байра заhажа дулаалжа, үбhэ тэжээлынь зөөжэ газаагаа оруулаад, гүүртээ үбэлдэ бэлэн болгоhонойнгоо hүүлээр тэрэнэй hанаан амарна. Тиигээд агнууряар колхозойнгоо даалгабари дүүргэдэг юм.

1956 оной май hарада hэн. Владимир Ехэ Хамар Дабаан гэжэ hарьдагта Балтатаров гэжэ ангуушантай олзодо гараба. Нэгэтэ Владимир морёо асархаяа голдо бууража ябатараа Елто гэрхоной эхиндэ, Улаан Дабаан гэжэ hарьдагай хормойдо гурбан баабгайтай дайралдашаба.

Яалтай бэлэй! Тудаhан талааниие орхижо үнгэрхэ гээшэ ангуушадай азада таагүй шэнги байгаа. Теэд буудахашье гээшэнь аюултай шэнги байба. Ганса ан бэшэ, гурбан баабгай ха юм. Буудан гээд шархатуулжархи, баабгай уурлажа хүндэ орохо байгаа ха юм. Юушье болог, буу мэргэн, hомо олон үрдихэл байхаб гэжэ бодоhон Владимир эгээн томо баабгайень хараадаа оруулжа ерээд дунгиргуулжархёо hэн. Шархатаhан баабгай шашхаад лэ, hарьдагай хормой руу hолжороод орожо ерэбэ. Тэрэнэй хажуугаар нүгөө хоёрынь дабшан ойртожо ябабад.

Доро зүрхэтэй hэн туладаа Владимир балай тэбдэбэшьегүй. Һамбаатайханаар шархатааша баабгайень шарбуулаад, нүгөө хоёройнь нэгые алаба. Тиихэлээрнь гурбадахи баабгайнь зугадан арилшоо hэн. Балтатаров Владимир хоёр тэрэ гаралгадаа бусад ангуудhаа гадуур 7 баабгай барижа ерэбэд.

Залуу ангуушан Владимир Юндунов жэлhээ жэлдэ хэрмэ, булга, үнэгэ, шоно, баабгай болон бусад ангуудые олоор барижа, түсэбөө дүүргэдэг, гүрэндэ hайн шанартай ангай арhа тушаадаг байна.

Н. Цыбенов.

Болгарии Арадай Республикада
гэдэй эхи зурганууд тоо улам
шорно. Предприятинуудта, худөө
гуудта элдэб тухалэй хүүгэдэй с
эмхидхэгдэнэ. Зарим садуудта
хахад үдэрөө гү, али бүхэли үдэр
гэргэдэг байха юм. Хүүгэдэй неде
сезонно болон санаторно садууд
лагданхай.

Мүнөө hургуулиин наhа
хүүгэдэй хахадынь шахуу
эмхи зургаануудта ябана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: доктор Рачо Ангел
нэрэмжэтэ Софидахи хүүгэдэй
байдаг багашуул.

ТАСС-эй фотохрони

Англиин ядерна буу зэбсэ туршаhан ябадалые японг зэбүүрхэн буруушаана

ТОКИО, майн 16. (ТАСС). 15-да Номгон далайда Англи на буу зэбсэг туршаба гэжэ хэдээ, Японой бүхы зон ехээр бүүрхэжэ буруушаагаа.

Японой правительство б шаалтын мэдүүлгэ майн 16-да лоо. Энэ туршалгаhаа боложо, ной хүн зоной үбшэлөө, хох hаань, Англиин правительство руусаха гэжэ тэрэ мэдүүлгэ хэлэгдэнэ.

Англиин туршалга хэhэн яб лые Японой эрдэмтэд мүн лэ руушаана. Тусхайлбал, Риккио верситедэй ректор Мацусита, ной эрдэмтэдэй Соведэй түрүүл Кая болон элитэ ехэ бусад эрдэ ядерна буу зэбсэгэй туршалгы руушаагаа. Мүн студентнүүд лиин посольствын байшангай жууда сугларжа, ядерна буу з гэй туршалгые буруушаан, де страци хэhэн байна.

Индонезидэ Дар-Уль-Исла гэжэ бандатай тэмсэл хэгд

ДЖАКАРТА, майн 16. (ТА Чианджура Бандунг хоёрой хо до правительствын сэрэг Дар Ислам гэжэ зэбсэгтэ бандые сохёо. Правительствын сэрэгү самолёдууд агаарhаа туhалаа. дидуудай зариманиинь тэрьедэ зариманиинь плендэ абтаhан на. Мүн тэдэнэй 270 хүн алуу «США-да хэгдэhэн» гэжэ тамг мүнөө үеын хүнэд, мүн хүнгэн зэбсэг тулалдаанай болоhон hаа олдоо.

Бандидууд сэрэгэй хубсаhа үм хэй байгаа. Энэ зэбсэгтэ банд дай үлэгдэлые саашадаа усад хэрэгтэ туhалха документнүүд добо гэжэ «Бинтанг Тимур» га бэшэнэ.

Ги Моллейн мэдүүлг

ПАРИЖ, майн 16. (ТАСС). М 15-да Министрнүүдэй Соведэй дани боложо, Суэцкэ канал т асуудал зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ рижай радио мэдээсэнэ. Тушаа гаpахам гэhэн мэдүүлгэ респу кын президентдэ бариhанни, пр дент тэрэ мэдүүлгээ hөөргэнь хыемни гуйгаа гэжэ Ги Молле седаниин hүүлээр корреспонд нүүдтэ мэдүүлээ.

Англи ядерна туршалгануу саашадаашье хэжэ байха шиидэнхэй

ЛОНДОН, майн 16. (ТАС Англиин правительство хараала hэн туршалгануудаа саашада үргэлжэлүүлхэ юм гэжэ прем министр Макмиллан мэдүүлбэ.

Иорданидахи байдал

БЕЙРУТ, майн 16. (ТАСС). даниин газетэнүүд, мүн ра Египедтэ, Сиридэ эсэргүү харша ябуулга хэhээр гэжэ « Шарк» газетэ мэдээсэнэ. Амма байдаг Американ посольство И даниин мүнөөнэй правительство тон нягта холбоотой байжа, И даниин хархисуудые хорото га хэхыень тухирна.

Иорданида олон зон тушаа hаар. Иорданиин армиин арти риие командалагша Хасан Хел Иорданиhаа тэрьелэн гаража, маск ороод, тэндэ байлгахыень hан байна.

Редакторай орлогшо О. ГОМБОЕВА.

Адрес редакции: г. Улан-Удэ ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора—32-74. отв. секретаря— 27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем —24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н 00427. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 2166.